

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Proizvodnja po zastavljenih načrtih

GOSPODARJENJE V PRVEM LETOŠNJEM TROMESEČJU

V prvih treh letošnjih mesecih se že kaže močno upadanje kratkotrajne konjunktore v prodaji pohištva, ki je bila značilna za drugo polletje leta 1976. Ponavlja se značilnost v prodaji pohištva, da ostaja del proizvodnje v skladiščih. Sezonski vplivi v prodaji poleg vplivov zunanega trga še vedno krojijo njen obseg. Vse značilnosti, ki krojijo usodo celotne lesne industrije, se v enakem obsegu odražajo tudi v gospodarjenju Bresta.

Rezultati gospodarjenja so v prvem letošnjem trimesečju v primeri z enakim obdobjem preteklega leta v izrednem porastu, vendar so primerjalno z letnim planom v proizvodnji na letni dinamiki, medtem ko za prodajo lahko ugotavljamo, da ne sledi proizvodnji. Na področju delitve dohodka smo prišli v položaj, da v kljub velikim naporom beležimo preveliko rast osebnih dohodkov.

Proizvodnja je v prvih mesecih letos za Brest na dinamiki letnega plana in znaša 197,8 milijonov dinarjev ali 25,3 % letnega plana. V posameznih temeljnih organizacijah so nihanja od letne dinamike različna. Najbolj ga presega v Tovarni pohištva Martinjak — 29 % doseženega plana in v Tovarni pohištva Stari trg — 28,7 % doseženega plana. Letne dinamike plana ne dosegajo v obeh temeljnih organizacijah proizvodnje primarnih izdelkov in sicer v Iverki le 20,4 % in

v Tovarni lesnih izdelkov 21,9 %. V proizvodnji ivernih plošč prihaja še vedno do manjših zastojev v obratovanju, medtem ko na proizvodnjo žaganega lesa vplivajo slabše dobave hlodovine v zimskih mesecih.

V prodaji pohištva in izdelkov primarne proizvodnje beležimo letos v primeri z enakim obdobjem lani izreden porast, saj znaša indeks 153, vrednostno pa 149 milijonov dinarjev. V strukturi prodaje domači trg — izvoz so si podatki povsem nasprotujoči. Na domačem trgu beležimo izreden porast — za indeks 173, medtem ko je izvoz skoraj na ravni leta 1976 in znaša indeks 105.

Primerjalno z letnim planom je bila prodaja v tem obdobju daleč pod predvideno in znaša le 17,4 % letnega plana. V enakem obsegu je bila v primeri s planom dosežena prodaja na domačem trgu in v izvozu. Vsekakor je nedoseganje letne dinamike plana preveliko, da bi ga

lahko povsem nadomestili še do konca leta. Zato bo nedvomno potrebno vložiti mnogo naporov in iskati ustrezne nove oblike za pospešitev prodaje.

Razmerje med proizvodnjo in prodajo je prav gotovo preveliko in moramo biti na to še posebno pozorni. V zaostrenem sistemu plačevanja se naraščanje zalog takoj odraža v finančni likvidnosti bilanci. Prvo pomanjkanje finančnih sredstev je že nastopilo prav v drugi polovici tega meseca in smo bili znova primorani po osmih mesecih izstaviti lastne menice in se obrniti na banko za aval.

Naraščanje zalog gotovih izdelkov vpliva na finančni položaj pa tudi na obračun dohodka. Zaradi vrednotenja zalog po proizvodnih direktnih stroških vsako povečanje zalog gotovih izdelkov neposredno vpliva na finančni rezultat, ker je treba vse preostale stroške tako imenovane upravne režije pokrivati takoj iz dohodka.

Osebnih dohodki so v prvih treh mesecih, v primeri z enakim obdobjem lani narasli za 25 %, v primeri z letnim planom pa za 5,4 % nad planiranimi. Popreč (Konec na 2. strani)

OB LETOŠNJIH POMLADNIH PRAZNIKI

So obdobja in posamezniki, ki dajejo toku družbenega življenja poseben in izjemen pečat. So obdobja, ko se družba silovito razgiba, lomi in ustvarja nove oblike. Takšna obdobja in osebnosti so s posebno dragocenimi črkami zapisani v zgodovini človeštva in posameznih narodov.

Prav v poznoaprilskih in majskih dneh se vsako leto in letos še posebej svečano spominjamo takšnih obdobj iz naše preteklosti. Zdi se kot bi bilo letos cvetje še bolj razkošno, kot bi zastave še bolj vzneseno plapolale v majskem vetru.

Ob 1. maju — prazniku dela in vseh delovnih ljudi sveta se spominjamo dolge in težke poti, polne trpljenja, bede, krvavih obračunov in zmagoslavij, ki jo je moral prehoditi proletarijat vsega sveta, da je postal trdna družbena sila, ki ustvarja sedanjost in prihodnost.

Spominjamo se dolge poti razrednega osveščanja in notranjega organiziranja slovenskega in jugoslovanskega delavstva, ki je s svojo revolucionarno silo opravilo s tujimi zavojevalci in s svojimi razrednimi sovražniki. V to pot moramo vtakati tudi Čebine in štirideset let Komunistične partije Slovenije, ki je znala ob sebi zbrati najbolj revolucionarni del našega naroda.

Ob 27. aprilu — dnevu ustanovitve Osvobodilne fronte — se spominjamo najbolj dragocenih dni slovenske domovine. V teh dneh je dokončno dozorela slovenska narodna zavest, slovenska narodna enotnost, ki je tlela in se v vijugastih poteh dolga stoletja vzpenjala do tega pomembnega zgodovinskega trenutka. Spominjamo se vseh bojov, žrtev, koncentracijskih taborišč, zmag in osvoboditve v majskih dneh 1945. leta.

Z desetletji razrednega boja našega delavstva, z revolucijo in z narodnoosvobodilnim bojem naših narodov, s štiridesetimi leti vodstva naše partije je neločljivo povezana osebnost tovariša Tita. Vemo, da so tokovi zgodovine, da so družbena in politična gibanja vključena v delovanje objektivnih zakonitosti. Vendar so osebnosti, ki te zakonitosti globlje doumejo in lahko pospešijo njihovo družbeno delovanje. In v tem je njihova veličina. Nedvomno je takšna izjemna osebnost tudi tovariš TITO.

Ob njegovem dragocenem jubileju — petinosemdesetletnici življenja, se bomo spet spomnili njegove težke, a bogate življenjske poti, ki simbolizira bližnjo zgodovino jugoslovanskih narodov.

Njegov življenjski jubilej je tudi praznik mladosti, svobodnega in sproščenega življenja in optimističnega pričakovanja prihodnosti.

Pridružujemo se toplim čestitkam vseh delovnih ljudi, ob enem pa čestitamo vsem Brestovcem in vsem delovnim ljudem sveta k delavskemu prazniku!

S sprejema letošnje zvezne Titove štafete v Cerknici. Najboljšim željam ob Titovem jubileju se pridružujemo tudi vsi naši občani in Brestovci.

Uresničevanje zakona o združenem delu

SPREJETE NALOGE NA PRETEKLI OBČINSKI KONFERENCI ZVEZE KOMUNISTOV

Osnovno težišče družbenopolitične aktivnosti v prihodnjem obdobju, v pripravah na 8. kongres zveze komunistov Slovenije in na 11. kongres zveze komunistov Jugoslavije je poglobljanje in uresničevanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v smislu uresničevanja zakona o združenem delu. Naloge komunistov se morajo usmeriti v to, da bi pripravljenost delavcev v celoti izkoristili in usmerili v spreminjanje in utrjevanje odločujočega položaja delavskega razreda in delovnih ljudi. Osnove za tako usmeritev so ustava, zakon o združenem delu, stališča in sklepi organov zveze komunistov in drugi sprejeti dokumenti.

V akcijskem pogledu je v naši občini premalo narejenega kljub sprejetim nalogam, programom in aktivnostim.

Zato je treba nenehno ocenjevati doseženo stopnjo samoupravne preobrazbe in dejanski položaj delavcev. O tem pri nas zlasti osnovne organizacije in drugi organi Zveze komunistov nimajo izdelanih ocen idejnopolitičnih razmer v svojem okolju ali pa so ocene enostranske kot na primer »pri nas je vse v redu«, ali pa se pojavljajo neke vrste malodušja, pasivnost in stokanje v smislu »ne vemo«, »ne znamo«, »ne moremo« in podobno. Preseganje takega stanja je ena izmed nalog v našem akcijskem delovanju.

Pomembne naloge so pri prihodnjem organiziranju temeljnih organizacij. Brez ustreznega organiziranja ni mogoče doseči takega položaja delavcev, da bodo ti resnično samoupravno obvladovali celovitost odnosov v združenem delu. Sedanje temeljne organizacije v občini so v splošnem ustrezne (v formalno-organizacijskem pogledu). Gre pa za organiziranje novih temeljnih organizacij, ali pa za vključevanje delavcev v TOZD tam, kjer sedaj niso in sicer:

- Organiziranje v TOZD tistih delov in delovnih skupnosti skupnih služb delovnih organizacij Bresta in Kovinoplastike, ki po 403. členu zakona o združenem delu ne sodijo v te delovne skupnosti (komerciala s trgovsko mrežo, transport, orodjarna itd.). To nalogo je potrebno izpeljati letos.

- Organiziranje TOZD iz dislociranih obratov in dejavnosti — kot so obrat Iskre v Cajnarjih, avtobusni promet v okviru ŠAP, tovarni promet v okviru Transavta, gradbeništvo v okviru Gradenj. Pri tem gre za dolgoročno nalogo, ker je organiziranje TOZD povezano z ustreznim razvojem teh dejavnosti. Posebno vprašanje glede samoupravne organiziranosti pa v tem sklopu predstavljajo dejavnosti kot so elektro, PTT in druge, ki so v tem smislu prav tako dislocirane dejavnosti.

- V kmetijstvu in gozdarstvu je potrebno ustrezno organiziranje v smislu politike, ki so jo začrtali dokumenti predsedstva CK ZKS in predsedstva RK SZDL ter javna razprava ob teh dokumentih — organiziranje več temeljnih združenih organizacij (TOZ) v sklopu Kmetijske zadruge Cerknica in organiziranje več temeljnih obratov kooperantov

PROIZVODNJA PO ZASTAVLJENIH NAČRTIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni osebni dohodki znašajo v tem obdobju 3.942,00 dinarjev. Rast osebnih dohodkov je prav gotovo najbolj zaskrbljujoča. V tem času sicer še nimamo podatkov iz periodičnega obračuna in izračuna višine dogovorjenih osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu panoge, vendar iz podatkov v primeri z letnim planom lahko že sedaj ocenjujemo, da bodo v nekaterih temeljnih organizacijah presegli dovoljeno maso osebnih dohodkov.

T. Zigmund

pri Gozdnem gospodarstvu Postojna (namesto sedanjega enega za vse tri občine).

Se posebej je aktualen razvoj odnosov svobodne menjave dela med delavci temeljnih organizacij in delavci delovnih skupnosti skupnih služb.

Posebne naloge na tem področju v občinskem okviru veljajo za:

- Delovne organizacije z več temeljnimi organizacijami — Brest in Kovinoplastiko, kjer je potrebno izločiti iz sedanjih preštevilnih skupnih služb vse, kar ne sodi vanje.

O produktivnosti dela

POSVETOVANJE SINDIKATOV

V okviru akcije o povečevanju produktivnosti dela je zvezni odbor sindikata lesne industrije in gozdarstva organiziral dvodnevno posvetovanje na Bledu. Namen posvetovanja je bil, da ob neposrednih primerih iz prakse ugotovimo slabosti, pa tudi ugodne učinke pri povečevanju produktivnosti dela.

Posvetovanje je dalo kopico rešitev in odprlo dileme glede prihodnjega skladnega razvoja lesne industrije. Stagnacija produktivnosti dela je v zadnjem času zaskrbljujoča; od tod je akcija sindikatov umestna in spodbudna. Na posvetovanju so bile opredeljene tudi naloge sindikatov za povečevanje produktivnosti dela kot pomembne naloge pri doseganju večjega dohodka in nagrajevanja delavcev po rezultatih dela in gospodarjenja. Ugotovljeno je bilo, da produktivnost zlasti predvsem zaradi:

- neustreznega osvajanja sistema srednjeročnega in kontinuiranega planiranja,
- premajhnega izkoriščanja strokovnih dosežkov,
- prepočasnih integracijskih povezav združenega dela in dohodkovne povezanosti.

Prav gotovo so naloge sindikata, da v svoji neposredni praksi in v neposrednem okolju analizira raven produktivnosti dela (ne le individualno, temveč družbenoekonomsko produktivnost, kar pomeni, da se le-ta ugotavlja z realiziranim dohodkom) in zastavi konkretne ukrepe na povečanje produktivnosti dela. To je stalna naloga, ki se ne konča z enkratnim sestankom, temveč je to naloga stalne in zavestne akcije vseh zaposlenih. Zavedamo se, da so od produktivnosti dela odvisni uspešnost gospodarjenja in celotni finančni rezultati.

B. Mišič

Na sprejemu Titove štafete — žal — predvsem šolarji in Brestovci

Prisrčno, iskreno, bogato

SREČANJE TOVARNIŠKIH NOVINARJEV NA ČEBINAH

V organizaciji republiških sindikatov in aktivna novinarjev glasil v združenem delu so se 24. 3. na Čebinah zbrali novinarji glasil v združenem delu iz vse Slovenije. Pred tem so obiskali revirski muzej v Trbovljah, na Čebinah pred Barličevo hišo, kjer so pred štirimi desetletji ustanovili slovensko komunistično partijo, pa so se srečali z revolucionarjem, narodnim herojem MIHO MARINKOM.

Kolono vozil, ki se je tisti dan vila iz Trbovlje na Čebine — na srečanje je prišlo kar 74 tovarniških novinarjev — izjemno priloženost za pogovor z Mihom Marinkom pa so izkoristili tudi novinarji vseh večjih slovenskih glasil in dopisniki nekaterih drugih jugoslovanskih časnikov v naši republik, je prekosila edino še kolona, ki se je po novi, asfaltirani poti na Čebine vila 16. aprila, ko je bila tam osrednja proslava ob 40. jubileju ustanovitve Komunistične partije Slovenije.

V prisrčnem in iskrenem pogovoru, ki se je razvil med tovarišem Marinkom in tovarniškimi novinarji — mnogi so draga gosta prosili, da za njihov list pove še kaj posebej in bralcem posreduje svoje napisane pozdrave, kar je tovariš Marinko rad storil — so le-ti izvedeli za vrsto dragocenih potankosti, ki jih zgodovinarji nimajo zapisanih: za tople človeške podrobnosti, ki tudi zgodovinske dogodke naredijo boljše in človeško drage. To pa zmore le živo pričevanje neposrednega udeleženca.

Pa še nekaj je pokazalo srečanje na Čebinah: tovarniška glasila prestopajo tovarniške okvire,

saj je nemogoče obiti dogajanje v širši družbeni skupnosti in človekovo doživljanje sveta deliti na dopoldne v tovarni in popoldne doma. Čebine, ta lepi in dragoceni kraj iz naše revolucionarne polpreteklosti, ki s svojim zgodovinskim izročilom sega v sedanjost, so bile prvo takšno organizirano srečanje urednikov tovarniških glasil. Vsi, tudi ugledni gost Miha Marinko, pa so obljubili, da na takšna in podobna srečanja še pridejo!

S srečanja so poslali tudi pozdravno brzojavko tovarišu Titu.

Kaj so življenjski stroški

Vsak mesec v statističnih biltenih beremo, da so življenjski stroški porasli za toliko in toliko odstotkov. Ljudje pogosto tem podatkom ne verjamejo. To je predvsem posledica tega, ker ne vedo, kako se merijo in kaj pomenijo odstotki življenjskih stroškov. Napačno je pojmovanje, da vsak porast cen kateregakoli izdelka vpliva na življenjske stroške. Če se podraži recimo parum, to res ne vpliva na življenjske stroške. Če pa se podraži kruh, pa to nanje že izrazito vpliva.

V naši statistiki se vsak mesec pojavljajo podatki v višini življenjskih stroškov na podlagi primerjav 260 izdelkov in gibanja njihovih cen v 53 mestih v vsej Jugoslaviji. Med izdelki, ki jih stalno spremljajo, so moka, kruh, mleko, jogurt, meso s kostjo, meso brez kosti, sladkor, sol, kava, pivo, sir, fižol, zelena solata, čebula, cigarete (Morava, Zeta, Drina) in tako naprej.

V listi izdelkov in storitev je natančno opredeljenih sedem osnovnih skupin: hrana, cigarete in pijača, obutev in obleka, stanovanje, higiena in zdravje, kultura in razvedrilo ter promet in PTT storitve.

Pri analizi snemajo cene po vnaprej določenih rokih in z upoštevanjem prodajnih količin.

Zato so cene in izdelki življenjskih stroškov dejanski prikaz resničnega stanja in je nezaupanje v podatke predvsem posledica premajhne obveščenosti o postopku in načinu njihovega ugotavljanja.

Podobno ugotavljajo stroške življenja tudi v ostalih deželah.

Ta prispevek želi torej povedati, kako se ugotavljajo indeksi življenjskih stroškov. Če se podraži recimo cigarete Kent ali avto Mercedes in če bodo delavci vedeli, da to ne vpliva na življenjske stroške, potem je naš namen dosežen.

B. Mišič

Jelka in Brest

Pred nekaj dnevi je komisija, ki jo sestavljajo delavci BRESTA in JELKE, izdelala osnutek analize o družbenoekonomski upravičenosti združitve med tema dvema delovnim organizacijama. Analiza oziroma njene ugotovitve zasledujejo pobudo, ki je bila dokaj jasno zapisana v temeljnih podlagah za oblikovanje novega samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev v SOZD Slovenijales. Pobuda je izšla iz grobe ocene. Namen analize pa je, da s stališča obeh delovnih organizacij, pa tudi njunih usklajenih interesov ter skupnega razvoja ugotovi učinke združitve. Analiza naj bi dala tudi odgovor, kako bi z združitvijo dela in sredstev dosegli hitrejši posamezni in skupni razvoj, zagotovili socialno varnost zaposlenih in uveljavili dohodkovno soodvisnost ter pogoje za hitrejšo uresničevanje samoupravnih odnosov.

Z drugimi besedami: analiza skuša odgovoriti na vprašanje, ali je združitev smotrna in v čem se kaže ta smotrnost.

Da bi se organi in kasneje delavci na referendumu lažje odločili, je v analizi prikazano sedanjost stanje, nakazane pa so tudi programske usmeritve in pričakovana usklajenost interesov. Res pa je, da je prav v takih primerih, kjer so razlogi za združitev predvsem v programskem usklajevanju, v delitvi dela in v drugem splošnem usklajevanju skupnega razvoja, zelo težko natančno ovrednotiti njene koristne učinke. Dokazuje se jih predvsem po posameznih področjih poslovanja (nabava, prodaja, razvoj, finančna politika, socialna varnost itd.), pa tudi s prikazom splošnih gospodarskih zakonitosti, iz katerih se sklepa na koristne posledice za obe strani in za širšo družbo.

Ob upoštevanju pravkar zapisanega je komisija ugotovila, da se program JELKE lahko vključuje in dopolnjuje proizvodni program BRESTA. Iz sedanjega organiziranja BRESTA bi kazalo po ugotovitvah analize združevati zlasti strokovna opravila v zvezi z

- računovodsko funkcijo,
- nabavno-prodajno funkcijo,
- funkcijo razvoja proizvodov in investicij.

Glede samoupravne organiziranosti ne bo bistvenih sprememb zaradi odločitve same. Vsekakor pa se bo JELKA po združitvi vključila v skupno akcijo za uresničitev določil zakona o združenem delu.

Kot logična posledica ugotovitve analize je ob koncu zapisan naslednji glavni predlog:

— da se JELKA organizira kot TOZD in da delavci te temeljne organizacije sprejmejo samoupravni sporazum o njeni združitvi v delovno organizacijo BREST Cerknica, n. sol. o.

Referendum naj bi bil v juniju 1977, združitve pa naj bi veljala od 1. julija dalje.

V času do referenduma je treba opraviti še marsikaj. Analiza mora v javno razpravo, o njej morajo podrobno razpravljati vsi zbori delavcev in družbenopolitične organizacije, delavski sveti morajo razpisati referendum in podobno. Prav je, da je aktivno delovanje ob združitvi široko zastavljeno in da vsakdo dobi odgovore na vprašanja, ki ga zanimajo. Tako se bomo v obeh delovnih organizacijah lažje odločali.

Z. Zabukovec

Usklajevanje s sindikalno listo

SREMENBE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O PRIDOBIVANJU IN DELITVI DOHODKA TER O RAZPOREJANJU ČISTEGA DOHODKA

Sindikalna lista za leto 1977 je že v decembru lani opredelila svoja stališča o delitvi dohodka iz čistega dohodka, samoupravni sporazum v lesni industriji pa je ta določila dopolnil in sprejel nekoliko kasneje.

Na podlagi sporazuma panoge je bil tudi na Brestu pripravljen osnutek, dan v javno razpravo, kasneje pa so ga po temeljnih organizacijah in skupnih dejavnostih sprejeli na zborih delavcev v enakem besedilu.

Največ sprememb je doživela peta priloga samoupravnega sporazuma, ki odmerja povračila stroškov, kot so dnevnice in stroški prenočevanja, terenski dodatek, stroški prevoza in službenih potovanj, stroški prevoza na delo in z dela ter nadomestilo za ločeno življenje. V teh spremembah so stroški usklajeni s sporazumom panoge. Vsebinska sprememba je pri določanju nadomestila za ločeno življenje. Sprejeta so merila, po katerih se obračunava nadomestilo glede na oddaljenost stalnega bivališča družine in na število otrok. Pri tem pa moramo poudariti prizadevanja za to, da imajo delavci urejeno stanovanje v kraju zaposlitve, zato dajemo precejšnja sredstva za stanovanjsko izgradnjo.

Sprememba je tudi pri določanju regresa za letni oddih. Sporazum panoge lesne industrije določa, da je treba pri merilih za izračun višine regresa upoštevati višino osebnega dohodka oziroma dohodka na družinskega člana, težje delovne razmere, delo na zdravju škodljivih delovnih mestih, samohranilke, zdravstveno stanje in podobno.

V spremembah našega sporazuma so upoštevani vsi kriteriji razen zdravstvenega stanja, katerega imamo upoštevane že do sedaj pri določilih, ki ureja regres za zdravstveno letovanje delavcev in so zato sredstva namensko izločena.

Po novih merilih je razpon med najnižjim in najvišjim možnim izplačilom regresa 1:1,9.

V sporazumu so še druge manjše dopolnitve, ki pa so odraz usklajevanja s panoškim sporazumom.

J. Škrlič

Z mednarodnega simpozija ekonomskih propagandistov

Letošnji Zagrebški velesejem — v proizvodnji pohištva nobenih novosti

Proizvodnja in prodaja naših kuhinj

Prvo četrletje letošnjega poslovanja je za nami in kmalu bomo obravnavali periodične obračune, primerjali podatke z lanskimi in ugotavljali poslovno uspešnost.

Lahko rečem, da je bilo poslovanje v prvem četrletju v TOZD Tovarna pohištva Stari trg zadovoljivo, zlasti še v primerjavi z lanskim enakim obdobjem. Se-

veda pa ne smemo pozabiti na to, da je bilo lansko prvo četrletje izredno težavno zaradi majhne prodaje naših izdelkov.

Indeksi četrletij 1977—1976, računani po vrednosti, so naslednji:

- proizvodnja 163
- prodaja 150.

Doseganje načrtovanih nalog pa je:

— proizvodnja 113

— prodaja 89.

Ti podatki so po vrednosti dokaj relativni, kar je značilno zlasti za proizvode sestavljenih programov, predvsem pa kuhinj, kjer nastajajo lahko večje razlike pri sami strukturi elementov, ki imajo dokaj različne vrednosti.

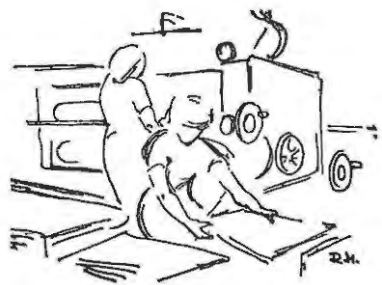
Razlike med proizvodnjo in prodajo so še vedno prevelike. Ostaja bojazen, da bomo leto znova zaključili s prevelikimi zalogami gotovih izdelkov.

S strani proizvodnje se zastavlja resno vprašanje: kaj je še moč storiti, da bi se stanje v prodaji še izboljšalo?

Pred nedavnim smo osvojili sistem proizvodnje po naročilu. Moram pa reči, da to doslej ni pokazalo pričakovanih rezultatov. Menjavanje tipov kuhinj ni dalo zadovoljivih učinkov, kar se kaže v tem, da je upadla prodaja Vege 74-S, ko smo na trgu ponudili nov tip kuhinje Brest-P. Povratne informacije s tržišča, do katerih sicer težko pridemo, so le delne, vendar pa dokaj vzpodbudne. Pohvalijo nas za dobro kvaliteto in sprejemljive dobavne roke.

Več kot polovico naše proizvodnje prodamo na področju Slovenije, kjer je prisotna najmočnejša konkurenca, pa tudi kupec je dokaj zahteven. Tudi del Hrvatske že močno povprašuje po naših kuhinjah, vendar pa je to še premalo. Treba bo še dodatnih naporov, naj si bo v proizvodnji, naj si bo v prodaji.

D. Plaz

MALENKOSTI, KI NISO MALENKOSTI

Vrsta kupcev, ki so prišli na preteklo razprodajo in so se oglašili tudi v našem Salonu pohištva, se je zelo pohvalno izrazila o sprejemu. Prijetno so bili presenečeni nad lepim pozdravom in prijetno besedo, kar postaja zadnje čase žal vse večja redkost. Sicer pa ima prijazen sprejem seveda tudi pozitivne posledice.

Morda se bo komu zdelo, da so to malenkosti... Prav pa je, da se vseskozi zavedamo, kako »dobro glas seže v deveto vazo«.

B. Lavrič

VOLITVE V DELAVSKI SVET SOZD SLOVENIJALES

Prvi korak — čeprav bolj formalnega značaja — po navadnem referendumu in po registraciji SOZD Slovenijales — proizvodnja in trgovina so bile volitve v delavski svet SOZD, ki so bile proti koncu aprila tudi v vseh Brestovih temeljnih organizacijah in v Skupnih dejavnostih. Po temeljitih kandidacijskih pripravah so bili v delavski svet izvoljeni:

- iz TOZD TP Cerknica — Mate Jakovac,
- iz TOZD TP Martinjak — Ivan Debevc,
- iz TOZD TIP Cerknica — Erna Žunič,
- iz TOZD TLI Stari trg — Anton Pišek,
- iz TOZD TP Stari trg — Igor Gornik,
- iz Skupnih dejavnosti — Jože Urbas.

Celotna delovna organizacija BREST daje tudi svojega delegata v odbor samoupravne delavske kontrole na ravni SOZD. Brestove temeljne organizacije in Skupne dejavnosti so imenovala Antona Perčiča — pravnika iz Skupnih dejavnosti.

B. Levec

Mednarodno srečanje propagandistov

Mednarodni simpozij ekonomskih propagandistov, ki ga vsako leto organizira Zveza ekonomskih propagandistov Jugoslavije, je bil letos v Kladovu v SR Srbiji, od 29. marca do 2. aprila. Pokrovitelj simpozija je bila Gospodarska zbornica Jugoslavije.

S tem je naše gospodarstvo še posebej poudarilo pomen ekonomske propagande v naši gospodarski politiki. Tik pred simpozijem je zasedel centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije, ki je imel na dnevnem redu prav vprašanja ekonomske propagande. Organizatorjem je uspelo, da so o zasedanju poročali predavatelji tako rekoč iz prve roke in s tem dali simpoziju pomembno ideološko obeležje. Predavanja so izvenela v smislu, da je ekonomska propaganda našemu gospodarstvu še kako potrebna, da pa se je treba boriti za to, da jo očistimo vseh, naši družbeni stvarnosti tujih vplivov. Z izbiro kraja simpozija — Kladovo je prav gotovo eden izmed najbolj odročnih krajev naše domovine — je organizator želel poudariti povezavo med gospodarstvom in izjemnimi napori graditeljev hidrocentrale Đerđap.

Vzporedno s simpozijem je tekel tudi jugoslovanski festival propagandnega filma. Na tem festivalu so sodelovali avtorji propagandnih filmov iz vse Jugoslavije. Strokovna žirija, ki jo je vodil znani filmski delavec, režiser Puriša Đorđević, je v skupini »Gospodinski pripomočki, pohištvo in ostalo« določila za najboljši film prav naš propagandni film o Katarini. To pomeni za nas veliko priznanje, obenem pa tudi obvezo za prihodnje delo.

B. Lavrič

Izpolnjevanje plana po temeljnih organizacijah

TOVARNA POHIŠTVA CERKNICA

V prvem letošnjem tromesečju smo v Tovarni pohištva Cerknica dosegli večjo vrednost proizvodnje kot jo je predvideval plan. Po dinamiki smo dosegli naslednjo vrednost proizvodnje:

Januar 24.208.131 din
Februar 27.302.404 din
Marec 25.629.499 din
Skupaj: 77.140.034 din

Dosežena vrednost je za 11 odstotkov večja kot jo je predvideval plan, število delavcev v planiranem obdobju pa je bilo 6% manj kot je bilo planirano. Na proizvodnjo v I. tromesečju je zelo ugodno vplivala prodaja naših izdelkov, ki je bila skoraj enaka kot proizvodnja. To je omogočilo zelo ugodno strukturo planirane proizvodnje, ki je bila usklajena z našimi kapacitetami. Zato smo lahko izpolnili obveznosti za domače tržišče in pogodbeno obveznosti za izvoz. Samo pri kredencah za Združene države Amerike smo nekoliko v zaostanku zaradi spremenjene zahtevnejše tehnologije površin.

TOVARNA LESNIH IZDELKOV STARI TRG

Obseg proizvodnje je v Tovarni lesnih izdelkov pogojen z dobavo hlodovine in predvidenega trojzemskega obratovanja v žagalnici.

V letu 1976 je bil izpad dogovorjene dobave hlodovine za okrog 6 odstotkov. Obseg proizvodnje v stolarni ostaja na ravni doseženega obsega proizvodnje v letu 1976. Povečanje 33 odstotkov v obsegu proizvodnje v planu 1977 je rezultat načrtnega izkoriščanja kapacitet žagaluvice in dogovorjenih dobav in oskrbe s surovinami s strani GG Postojna.

V prvem tromesečju so rezultati doseganja plana:

ske obdelave, ki jo je zahteval kupec.

Preskrba tovarne s surovinami in reprodukcijskim materialom v tem obdobju ni bila najboljša. Surovine smo dobili pravočasno, vendar je bila kvaliteta ivernih plošč in mahagonij furnirja zelo slaba. Iverke so bile slabe kvalitete zaradi težav v novi tovarni ivernih plošč. Mahagonij furnir pa smo dobili v glavnem z domačega tržišča, kjer pa je kvaliteta veliko slabša kot če ga dobimo iz drugih držav. Za uvoz pa nam primanjkuje sredstev in smo zato imeli na voljo samo domači furnir. Iz uvoza smo dobili le tiste materiale, katerih ni na domačem tržišču.

Manjše težave smo imeli tudi s pravočasno dobavo lakov in okovja, vendar zato nismo imeli zastojev, ker so le prispeli v zadnjem trenutku.

Rezultat I. tromesečja in lansirni program za naslednji mesec nam kaže, da bomo letni plan lahko dosegli. Lahko pa bomo dosegli tudi večji obseg proizvodnje, če bo prodaja potekala v skladu s planom za letošnje leto.

J. Lipovec

ljivi. V prihodnjih mesecih je pričakovati večji izpad proizvodnje zaradi uvajanja novih proizvodov. Težave so zaradi kratkih rokov za pripravo proizvodnje in nabave rezil.

Iz omenjenih rezultatov je sklepati, da bo periodični obračun za I. tromesečje pozitiven, kar nam daje optimizem za prihodnje poslovanje.

A. Pišek

TOVARNA POHIŠTVA MARTINJAK

V Tovarni pohištva Martinjak smo v prvem tromesečju letošnjega leta dosegli 29% letnega plana. Če gledamo samo finančno doseženi rezultat, lahko ugotovimo, da smo proizvodne obveze, sprejete z letnim planom, presegli. Za 15.289.647 din smo izdelali masivnih izdelkov in za 13.184.058 din tapetniških izdelkov. Izvozni izdelki predstavljajo 22%, izdelki za domače tržišče pa 78%.

Za izvoz smo izdelali v glavnem izdelke iz jelovega lesa, za domači trg pa stole, mize in tapetniške izdelke.

Proizvodnjo nam resno zavirajo prepogosti proizvodni nalogi za jelove izdelke. Pri večjem številu izdelkov iz bukovega lesa, za kar je bila tudi tehnološka ureitev tovarne mišljenja, pa bi proizvodnja tekla bolj nemoteno. Površinska obdelava večjih ploškovnih elementov, kot so plošče TRESTLE, je za naše razmere prezahtevna. Skupaj s prodajo in z (organizirano) marketing službo bi bilo potrebno najti take izdelke, ki bi ustrezali tudi proizvodnji, ne samo prodaji.

Večjo pozornost bi bilo treba posvetiti tudi pravočasnim in pravilnim dobavam materialov ter pravočasnim dostavam potrebnih podatkov o površinski obdelavi in tapeciranju za izdelke, ki so že dani v proizvodnjo. S tem bi se dobavni roki tudi manj zavlačevali.

R. Cvetko

Zaprosili smo za podobna poročila tudi iz drugih temeljnih organizacij. Žal jih ni bilo...

Skladišče v Tovarni ivernih plošč

Predvsem o gospodarjenju

S pretekle seje delavskega sveta SOZD SLOVENIJALES

9. seja delavskega sveta SOZD SLOVENIJALES je bila v znamenju razprave o rezultatih gospodarjenja posameznih članic po podatkih zaključnih računov za leto 1976 ter razprave o sanacijskih programih delovnih organizacij, ki so zaključile poslovno leto 1976 z nepokrito izgubo.

SOZD Slovenijales, ki ima v svojem sestavu 26 proizvodnih delovnih organizacij in delovno organizacijo trgovina, je v preteklem letu s 14132 zaposlenih ustvarila celotni prihodek 10504589200 din ali 14% več kot leta 1975 ob 4% povečanju zaposlenih. Dohodek je znašal 1552658900 din ali 37% več kot lani, čisti dohodek pa je večji za 32% ter znaša 1118712900 din. Izplačani osebni dohodki na zaposlenega so bili 3600 din ali 17% več kot leta 1975. Zaloge gotovih izdelkov so bile na koncu 1976. leta ovrednotene s 321127900 din, kar predstavlja 79% zalog ob koncu 1975. Nekatere članice so zaključile poslovno leto 1976 z izgubo, ki znaša 53355600 din ali 484% več kot v letu 1975.

Poslovno leto 1976 so z nepokrito izgubo končale naslednje proizvodne delovne organizacije.

	din
Lignošper, Bos. Novi	3251700
DIP Klana, Klana	984920
Lik Kočevje, Kočevje	560760
Tovarna meril, Sl. Gradec	538160

Glede na sklep delavskega sveta, po katerem lahko ena delovna organizacija samo enkrat računa na pomoč članic SOZD pri pokrivanju izgube, se sred-

stva skupnega sklada razdelijo za pokrivanje izgube delovnim organizacijam LIK Kočevje in Tovarna meril, saj sta Lignošper in DIP Klana dobili pomoč že v letu 1975.

Delovni organizaciji Lignošper bodo krile izgubo Privredna banka Sarajevo, Jugobanka Sarajevo ter Republiški sklad skupnih rezerv v znesku 22517000 din. Za kritje ostalega dela izgube bo Slovenijales-trgovina najela kredit s tem, da bodo zgoraj omenjene banke dale poročilo za to posojilo.

DIP Klana je v zelo težkem finančnem stanju, tako da ji tudi večletna pomoč pri pokrivanju izgube ne bi pomagala priti iz težav. Zato morata gospodarstvo reške občine in DIP Klana odločiti o prihodnosti te delovne organizacije. Treba je zagotoviti podaljšanje odplačilnih rokov za že prispela posojila in narediti tak sanacijski program, ki bo v daljšem obdobju nakazal izhod iz težav, saj bo v nasprotnem primeru obstanek te delovne organizacije vprašljiv.

SOZD Slovenijales pa je pripravljena nuditi vso strokovno in drugo pomoč pri izpeljavi sanacije, ne more pa prevzeti nase pokrivanja izgub iz leta v leto, če izhod iz težav ni viden.

M. Jakovac

Aprilska razprodaja pohištva

Naloga razprodaje, ki je bila od 12. do 23. aprila, je bila razprodati opuščene programe kuhinj (Nika, Gama, Vega — 74 bela in zelena, Vega — 60), ostanke elementov od regala Katarina, toaletni program, nekoliko vrst sedežnih elementov (stoli, fotelji) ter nekaj vzorcev. Razen kuhinje Nika, ki je bila dokaj kompletna, je bilo ostalo v glavnem desortirano pohištvo. Prve dni prodajalec ni imel dovolj časa, posvetiti se posameznemu kupcu, da bi mu razložil uporabno vrednost posameznega elementa. Posledica tega je, da smo najprej razprodali bolj kompletno pohištvo. Proti koncu razprodaje je prišla do izraza spretnost prodajalca, ki je lahko svetoval in predlagal uporabne vrednosti posameznih elementov.

Zanimivost te razprodaje je, da smo prvi dan iztržili skupaj s Salonom pohištva čez 120 milijonov starih dinarjev. Tako visoke številke nismo pričakovali, saj bi bilo normalno, da bi to dosegli v dveh do treh dneh v podobnih akcijah. Tudi tokrat se je pokazalo, da je razprodaja najučinkovitejša v Cerknici. Posebej velja poudariti prizadevnost osebja v Salonu pohištva, ki je tudi tokrat dokazalo, da je to kolektiv, da kadar je potrebno, izpelje pravo udarniško delo;

delali so namreč po ves dan. Tudi posebna skladiščna skupina v centralnem skladišču si je prizadevala, da bi hitro izdajala izdelke. Žal pa tega za skladišča temeljnih organizacij ne bi mogli trditi, ker njihova dostava v centralno skladišče razprodajnega materiala v začetku ni znala ujeti pravega ritma in je stalno kaj primanjkovalo. Nekateri skladiščniki so se celo zagovarjali, da prvega dne razprodaje še niso vedeli, kaj se sploh razprodaja iz njihove temeljne organizacije. Če je to bilo res, pomeni, da je informacija o tem pač neke zaslata.

Glede na prodano količino blaga ter na število obiskovalcev lahko ocenimo to razprodajo kot zelo uspešno. Z vidika prodane količine je uspešna zato, ker smo razprodali tiste izdelke, ki so vezali obratna sredstva v zaloga in so predstavljala »mrtev kapital«, pa tudi zato, ker smo dobili skladiščne prostore. Glede na število obiskovalcev pa je pomembna zaradi popularizacije našega Salona pohištva v Cerknici, saj je bil za marsikaterega obiskovalca še neznan. Razveseljivo je tudi to, da se je med razprodajo povečal promet za okrog 50% in to za nakupe pohištva iz rednega programa.

M. Mlinar

Iz Tovarne pohištva Cerknica — delo pri nadmiznem rezkarju

Priloga: OBZORNIK ZA OBČANE

PREDSTAVLJAMO NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI • PREDSTAVLJAMO NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI • PREDSTAVLJA

Za začetek — krajevna skupnost Cerknica

Odločili smo se, da bomo v prihodnjih številkah našega glasila zapovrstjo predstavljali naše krajevne skupnosti ter ključne probleme pri njihovem delu in samoupravnem povezovanju z drugimi samoupravnimi skupnostmi. Pobuda za takšne predstavitve je prišla iz vrst naših delavcev, ki velik del svojega časa preživijo izven tovarniških zidov, v drugih bivalnih okoljih, s katerimi so življenjsko povezani.

Pričeli smo s krajevno skupnostjo Cerknica. V razgovoru o njenih problemih so sodelovali: Andrej HERBLAN, predsednik sveta KS, Alojz HITI, tajnik sveta KS, Janez KOVACIČ, sekretar sveta ZK KS, Ljubo ULE, predsednik krajevne konference SZDL, Drago JAKOPIN, član delegacije KS za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine, Slavka CIMERMANČIČ, članica delegacije KS za SIS in Darko KRANJC, član delegacije KS za SIS.

V izčrpnem in sproščenem razgovoru se je nagrmadilo nešteto vprašanj in stališč. Vsekakor jih ni moč prikazati vseh; poskusili pa bomo vsaj poglobitve — v obliki vprašanj in odgovorov kot so se oblikovali v nevezanem razgovoru, v katerem so sodelovali vsi prisotni.

Krajevna skupnost »Jožeta Petroviča« Cerknica je bila ustanovljena leta 1964, leta 1971 pa so k njej pristopili še manjši okoliški kraji. Tako sedaj zavzema 5.135 hektarov površine ali 10,6% celotne površine občine. Na njenem področju je pet večjih naselij (poleg Cerknice še Dolenja vas, Dolenje jezero, Otok in Zelše — Podskrajnik) s 3.690 prebivalci; od tega je 420 kmečkega prebivalstva (11%). Nagel razvoj lesne industrije po drugi svetovni vojni in ostalih dejavnosti v poznejši dobi sta vplivala na intenzivno razslojevanje kmečkega življa, ki je še leta 1945 predstavljal 70% vsega prebivalstva krajevne skupnosti.

Njena lega je na področju svetovno znanega Cerkniskega jezera, katerega obala znaša ob polnem vodostaju toliko kot slovenska morska obala. Področje je bogato z gozdovi, kar je pogojevalo razvoj žagarstva že v predvojnem času, po vojni pa hiter razvoj lesne industrije.

V Cerknici, ki je med ostalimi tudi sedež občine in največje občinsko središče, so razvite naslednje gospodarske dejavnosti: lesna industrija (Brest), gradbeništvo (SGP Gradišče), družbeni del kmetijstva je organiziran v Kmetijski zadrugi Cerknica, deluje pa tudi Komunalno podjetje. Na področju krajevne skupnosti segajo s svojo gospodarsko dejavnostjo še Gozdno gospodarstvo Postojna — TOZD Cerknica, THP Jama Postojna — TOZD Gostinstvo Cerknica in Nanos Postojna — TOZD Trgovina Rakek. Vse omenjene dejavnosti dajejo krajevni skupnosti močan utrip življenja in aktivnosti gospodarskega, družbenopolitičnega in kulturnega delovanja.

Vzporedno z razvojem gospodarske dejavnosti sta se razvili tudi družbena in socialna infrastruktura: sedež občine, osnovna šola, zdravstveni dom, kinodvorana, dve bančni ustanovi in ne nazadnje pospešena stanovanjska gradnja v družbenem in zasebnem sektorju.

Prav gotovo je sedanja struktura prebivalstva glede zaposlenosti po panogah neugodna, saj je večina zaposlenih v industriji. Manjka veliko potrebnih odprtih delovnih mest v terciarnem in sekundarnem sektorju, za katere so dani vsi pogoji intenzivnejšega razvoja. Poudariti pa velja, da je na tem področju kar 44% aktivnega prebivalstva, kar je znatno nad občinskimi in slovenskim povprečjem.

Po velikih investicijah v industrijo je čutili močnejši razvoj gospodarstva, predvsem industrije, gradbeništva, gozdarstva in kmetijstva, medtem ko terciarne dejavnosti še vedno zaostajajo za možnostmi hitrejšega razvoja.

Srednjeročni načrti gospodarskih organizacij kažejo, da se bo družbeni proizvod v letu 1980 podvojil v primerjavi z letom 1975. Delež družbenega proizvoda, ki ga ustvari gospodarstvo organizacije v tej krajevni skupnosti, predstavlja v občinskem merilu okrog 30%, ta delež pa naj bi se do leta 1980 dvignil na 35%.

Investicijska dejavnost v gospodarstvu bo v tem planskem obdobju še naprej aktivna, vendar pa kažejo planirane naložbe v osnovna sredstva bolj umirjeno rast kot v preteklem obdobju. Povsem drugačno je stanje na negospodarskem območju: investicije v socialno infrastrukturo (šola, telovadnica, lekarna, športni objekti, otroški vrtec) predstavljajo 56% vseh tovorstnih investicij v občini. To bo nedvomno omogočilo skladnejši razvoj te krajevne skupnosti.

Prav zaradi izredno široke panorame najrazličnejših vprašanj je bil razgovor omejen predvsem na naslednja področja: uresničevanje srednjeročnega načrta razvoja krajevne skupnosti; ustreznost organiziranosti in uresničevanje njene ustavne vloge; povezovanje s samoupravnimi interesnimi skupnostmi; delovanje delegatskega sistema; delo družbenopolitičnih organizacij.

— Se vam zdi, da je sprejeti srednjeročni načrt realen, ali pa bo potreben po prvem letu uresničevanja kakšnih sprememb?

Srednjeročni načrt sicer ni začetek vseh nadobnosti, nakazal pa je vse poglobitve probleme, ki jih bo potrebno v tem obdobju rešiti. Če bo gospodarstvo sodelovalo tako kot je zastavljeno s sporazumom o financiranju krajevnih skupnosti, je načrt realen. Težave pa so se spričo nekaterih gospodarskih ukrepov pojavile že lani, saj je bilo do konca leta realiziranih le 46% sredstev, planiranih po omenjenem sporazumu. Glavni dotok sredstev je bil šele ob koncu leta in po zaključnih računih.

Težave so tudi z manjšimi delovnimi oziroma temeljnimi organizacijami. Posebej velja izpostaviti Kartonažo Rakek, ki kljub večkratnim urgencam ne izpolnjuje svojih obveznosti.

— Kako boste poskušali reševati te težave?

Vsekakor bo potrebno s temeljnimi organizacijami najti obliko za rednejši dotok sredstev. Dosti razumevanja pa je pokazal Brest, ki za leto 1977 nakazuje akontacijski sredstev, tako da lahko opravljamo sprotne dejavnosti.

— Kaj je bilo storjenega v preteklem — prvem letu uresničevanja srednjeročnega načrta?

Omenili smo že težave z dotokom sredstev, pri čemer moramo odšteti še anuitete, ki jih plačuje Brest za asfaltiranje cest v preteklih letih. Zato je bila od novih zadev zgrajena le nujno potrebna tržnica. Vsa ostala sredstva pa so šla za sprotne, predvsem komunalno dejavnost (vzdrževanje deset kilometrov krajevnih cest, ulična razsvetljava, odvoz smeti in podobno). Nismo pa mogli urediti cestišča

proti Dolenji vasi, pri čemer čakamo še na ureditev glavne kanalizacije in planiranje del v vasi Otok (vodovod, gasilski dom).

— Ali ste poskušali še s kakšno drugo samoupravno obliko zbiranja dodatnih sredstev poleg omenjenega sporazuma?

Nekaj poskusov je bilo ob manjših akcijah (primer z Gozdnim gospodarstvom ob gradnji tržnice), sicer pa ne naletimo na razumevanje. Konkreten primer: lani smo se pač mi lotili urejanja kanalizacije na Partizanski cesti in Cesti 4. maja, saj je umazanija iz kanalizacije prelivala središče našega kraja. Ob tej akciji sploh nismo našli razumevanja pri delovnih organizacijah in ustanovah — uporabniki te naprave, razen pri Kmetijski zadrugi. Zadevo smo sicer rešili, vendar smo pri tem ugotovili, kako težko se je dogovarjati za zadeve in sredstva izven veljavnega sporazuma, čeprav so interesi skupni. Premalo se zavedamo, da to ni stvar samo sveta krajevne skupnosti, ampak vseh krajanov.

— Kakšni so sicer stiki s temeljnimi organizacijami? Ali ste kdaj razlagali svoje programe dela na borih delavcev?

Doslej še ne. Smo pa povezani z njimi prek delegatov. Na svetu krajevne skupnosti večkrat sodelujejo tudi drugi predstavniki gospodarstva.

— Kakšne so prihodnje akcije krajevne skupnosti?

Letos nameravamo asfaltirati ceste skozi vas Otok, pripraviti vso za gradnjo vodovoda in skupaj s KS Grahovo za ureditev električnega omrežja — oboje na Otoku, kar nameravamo dokončati do leta 1980. V Podskrajniku bomo zgradili avtobusno postajališče, v Cerknici pa uredili kana-

lizacijo, kar je sicer širši problem, in krajevne ceste.

— Glede na dosedanje dejavnosti in prihodnje načrte bi skorajda lahko rekli, da je krajevna skupnost komunalno podjetje v malem. Ustava pa jo opredeljuje kot organizatorja in usklajevalca vseh dejavnosti krajanov. Ali ni torej delo preveč enostransko in ali ne zanemarlja drugih področij?

Tega se močno zavedamo, vendar je v tem trenutku to področje še vedno najbolj zanemarljivo.

Dva izmed naših sogovornikov — predsednik in tajnik sveta krajevne skupnosti — tovariša Herblan in Hiti

no in tenja največ naših prizadevanj. Tudi v preteklih letih je krajevna skupnost na tem področju največ naredila. Poskušamo pač reševati najbolj zgoče probleme, ki so tudi najbolj blizu krajanom. Zavedamo se problemov tudi na drugih pod-

ročjih (otroško varstvo, šolstvo, zdravstvo, kultura, telesna kultura in tako naprej) vendar jih nismo sposobni niti organizirati, niti kadrovsko in ne finančno obvladovati. Poglejte: samoupravne interesne skupnosti imajo svoje strokovne službe, čeprav ima vsaka samo svoje področje dela. Pri nas pa naj se s tako širokim področjem dejavnosti ukvarja le nekaj ljubiteljev, ki jim ni vseeno, kakšno je življenje v njihovem kraju. Vedeti pa moramo, da je Cerknica doživela

— Kakšne so torej povezave s samoupravnimi interesnimi skupnostmi?

Po pravici povedano, premajhne. Če pri planiranju je premalo povezovanja, kar se kaže tudi pri sprotne delu. Sicer dajemo nekatere pobude, vendar je sodelovanja premalo. In ker je premalo sodelovanja, se pojavljata večkratnost in ohlapnost pri delu. Vsak po svoje opozarjamo na probleme, ne najdemo pa poti za skupno reševanje.

— Kaj pa skrb za potrošnika na področju trgovine in gostinstva? Ali ste že dali kakšne pobude?

Že večkrat. Vendar po samoupravnih poti žal ne najdemo

V krajevni skupnosti delovni ljudje in občani odločajo o uresničevanju svojih skupnih interesov in o solidarnem zadovoljevanju skupnih potreb na področju urejanja naselij, prebivanja, komunalnih dejavnosti, otroškega in socialnega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, zaščite potrošnikov, varstva in zboljševanja človekovega okolja, ljudske obrambe, družbene samozaščite in na drugih področjih življenja in dela.

Za uresničevanje svojih skupnih interesov in potreb se delovni ljudje in občani, organizirani v krajevni skupnosti, s samoupravnimi sporazumevanjem in na drug način povezujejo z organizacijami združenega dela, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi na območju in zunaj območja krajevne skupnosti, ki so zainteresirane za sodelovanje oziroma dolžne sodelovati pri zadovoljevanju teh interesov in potreb.

(Iz Ustave SFRJ)

skupnega glasu. Morda bo z ustanovitvijo potrošniških svetov kaj bolje.

— Vsekakor nas zanimata delo in vloga delegacij, saj velja delegacija vaše krajevne skupnosti za zbor krajevne skupnosti kot ena izmed najbolj delavnih.

Lahko rečemo, da delegati dobro poznajo gradivo in pridejo na seje delegacije dobro pripravljeno. Zato tudi ni težko oblikovati naših stališč.

— Ali so tudi povratne informacije?

Da. Svet krajevne skupnosti redno seznanjamo z njimi.

— In splošna delegacija?

Največje težave so z njeno sestavo. Več članov se je odselilo, drugi so strahotno preobremenjeni, tretji so spet na vodilnih mestih v SIS, tako da se skoraj redno pojavlja vprašanje sklepčnosti. Tudi sicer sistem splošnih delegacij ni najboljši, saj ne more vsak vsega poznati niti nima za to interesov. Že sedaj se delimo v interesne skupine, v prihodnje pa bi bile primerne posebne delegacije, kar bi morali pri prihodnjih volitvah upoštevati, seveda pa poskrbeti tudi za ustreznejšo sestavo delegacij. Učinkovitejša delo delegacij pa ovira tudi neustrezno gradivo. Je premalo razumljivo, včasih ga je preveč,

včasih pa premalo. Za naše občane bi bil nujno potreben nekakšen »delegatski informator«, ki bi na kratko in razumljivo obveščal o vseh pomembnejših zadevah.

— Ali je krajevna konferenca SZDL spremljala delo delegacij?

SZDL usklajuje njihovo delo in je bilo večkrat obravnavano; imeli smo tudi dve skupni seji, kjer smo se dogovorili za delovno obliko po posameznih interesnih skupinah. Vsekakor smo pridobili dragocene izkušnje za prihodnje delo.

— Kakšni so odnosi med kraji in delegacijami ter med svetom krajevne skupnosti in vaški skupnostmi?

V svetu krajevne skupnosti so predstavniki vaških skupnosti in je zato vez živa. Stalno si tudi izmenjujemo zapisnike. Glede sodelovanja vseh krajanov pa je treba najprej ugotoviti, kaj koga zanima in kdaj. Od tod tudi slaba udeležba na zborih občanov, kar je prav gotovo še posledica proračunskega obdobja, ko so občani o maločem odločali.

— Ali je sedanja organiziranost krajevne skupnosti ustrezna?

Za ostale manjše kraje je ustrezna. Težko bi pa to rekli za Cerknico, ki je že prevelika. Morda bi kazalo v njej ustanoviti

več sosesk, ki bi zajemale zaožrožena bivalna okolja. O tem že tečejo razprave in se bomo morali kmalu — še pred volitvami odločiti. V njih naj bi na zborih razpravljali samo o tistih problemih, ki zadevajo ožji krog občanov, o širših problemih pa bi se morali najmanj enkrat letno sestati na zboru za vse krajane.

— Bi lahko na kratko ocenili vlogo in delo družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti, še zlasti zato, ker je čutili, da razvoj posameznih področij ni dovolj usklajen in da ni izoblikovane enotne razvojne politike?

Da delo družbenopolitičnih organizacij ni dovolj učinkovito in razgibano, je krivda tudi v kadrovskih težavah, saj je zaradi preobremenjenosti težko najti ljudi, ki bi bili pripravljeni delati v organih na tej ravni. Tudi vsebinsko si svet Zveze komunistov še ni povsem našel svoje vloge oziroma delovnega področja, premalo pa komunisti skrbijo za povezanost med gospodarstvom in krajevno skupnostjo. Vaški odbori SZDL delujejo, razen v Cerknici, kar je najbrž posledica neustrezne organiziranosti, premalo pa je ta organizacija storila pri usklajevanju posameznih akcij. Za zvezo socialistične mladine velja, da deluje sama zase in se premalo ali skoraj nič ne povezuje z dru-

gimi družbenopolitičnimi organizacijami. Vsekakor pa si je brez intenzivnejšega in bolj usklajenega dela družbenopolitičnih organizacij težko zamišljati prihodnji razvoj krajevne skupnosti.

— Ob koncu še nekaj bolj obrobni vprašanj. Najprej, kaj je storjenega za varstvo okolja in lepši videz kraja?

Določili smo smetišče, postavili opozorilne table, skupaj s taborniki, Rdečim križem, ribiči in šolarji smo organizirali več očiščevalnih akcij. Zlasti je prizadevna Ribiška družina. Razmišljamo tudi o ustanovitvi hortikulturnega društva. Vendar bo vse to bolj malo pomagalo, če se ne bo spremenila miselnost občanov, pa tudi turistov. Tako je še vedno polno »divjih« smetišč in premalo skrbi za lepoto kraja. Ni pa tudi nosilca, ki bi skrbel za vse te akcije?

— In kaj je s Turističnim društvom?

Vse je pripravljeno za njegovo ponovno ustanovitev. Vendar pa bo težko znova pričeti vse od začetka, čeprav mu dela ne bo manjkalo.

— Kdo je dolžan skrbeti za okolice blokov?

Hišni sveti, čeprav se tega premalo zavedajo, ali pa s tem niso

seznanjeni. Prav v teh dneh bomo razvozili za zakrpanje lukenj 48 kubičnih metrov peska. Tudi zelenice okrog blokov so skrb hišnih svetov. Razmejiti pa moramo tudi naše pristojnosti in pristojnosti stanovanjske skupnosti.

— Pa še to: kako je z gradnjo pretvornika na Križni gori ob sodelovanju treh krajevnih skupnosti?

Dela dobro potekajo, vprašanje pa je, ali bomo finačno zmogli vse pokriti. Zato ob tej priložnosti pozivamo televizijske naroknike, naj priskočijo na pomoč, če bo potrebno. Tako bodo lahko spremljali bogatejši televizijski program.

Naj torej sklenemo. Iz bogatega razgovora smo lahko izluščili le najbolj poglobljene misli in je še marsikaj ostalo nedorečenega. Prizadevanja je čutili na vseh področjih, še marsikaj pa bo treba storiti, da bo krajevna skupnost dobila tisto vlogo, ki ji jo opredeljuje naša ustava.

Razgovor pripravila:
F. Sterle in B. Levec

V skladu s 6. členom statuta samoupravne enote za graditev stanovanj in na podlagi 6. in 7. člena pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve v občini Cerknica, razpisuje samoupravna stanovanjska skupnost občine Cerknica, samoupravna enota za graditev stanovanj

III. natečaj

ZA POSOJILNO IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV ZA USMERJENO STANOVANJSKO GRADNJO

I.

Razpisana natečajna vsota znaša 3.100.000 din in se dodeljuje za:

1. Nakup najemnih stanovanj v znesku 1.860.000 din.
2. Nakup stanovanj v etažni lastnini ali dograditev zasebnih stanovanjskih hiš in stanovanj v znesku 1.240.000 din.

II.

1. NAKUP NAJEMNIH STANOVANJ

Posojilo za nakup standardnih najemnih stanovanj lahko najamejo temeljne in druge organizacije združenega dela, druge samoupravne organizacije, društva in državni organi (v nadaljnjem besedilu organizacije), ki združujejo sredstva za stanovanjsko graditev po 13. členu zakona in samoupravnem sporazumu pri ljubljanski banki, podružnici za kreditiranje komunalnega in stanovanjskega gospodarstva ali pri Kreditni banki Koper.

V natečaju za posojilo lahko sodelujejo organizacije, ki bodo pridobile stanovanja, sposobna za vselitev do 30. 4. 1978. Organizacija, ki do tega datuma posojila ne porabi, izgubi pravico do njega in se sredstva delijo ponovno pri naslednjem natečaju.

K vlogi na natečaj za najem posojila morajo organizacije predložiti:

- a) Izjavo o izločanju in združevanju sredstev za stanovanjsko graditev po 13. členu zakona in samoupravnem sporazumu o vezavi sredstev pri banki.
- b) Srednjeročni program za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev za obdobje 1976—1980.
- c) Izjavo o poprečnem mesečnem dohodku na zaposlenega v organizaciji za leto 1976.
- d) Bilanco uspeha za leto 1976 in načrt sredstev sklada skupne porabe za leto 1977.
- e) Sklep, s katerim pristojni organ upravljanja organizacije dovoljuje najem posojila za nakup najemnih stanovanj, zago-

tavlja sredstva za plačilo lastne udeležbe in sredstva za odplačevanje posojila.

f) Predpogodbo ali dokončno rezervacijo o nakupu najemnih stanovanj pri proizvajalcu, z navedbo števila stanovanj, ki jih kupuje, ceno za posamezno stanovanje, neto stanovanjsko površino in skupno predračunsko vrednost za kupljena stanovanja.

Pri nakupu najemnih stanovanj mora organizacija prispevati lastno udeležbo, ki znaša:

- a) Organizacija na področju šolstva, zdravstva ter milice, upravnih organov skupščine občine in strokovnih služb SIS prispevajo 20 % od zneska, potrebna za investicijo.
- b) Organizacije, katere poprečni mesečni dohodek v letu 1976 znaša manj kot 4068 din (republiški popreček) prispeva lastno udeležbo 30 % od zneska, potrebna za investicijo.
- c) Organizacija, katere poprečni mesečni dohodek v letu 1976 znaša več kot 4068 din (republiški popreček) prispeva lastno udeležbo 40 % od zneska, potrebna za investicijo.

Za lastno udeležbo se šteje tudi posojilo, ki ga dobi organizacija pri banki na podlagi veze stanovanjskih sredstev, s katerimi organizacija samostojno razpolaga.

Odplačilna doba za posojilo bo določena po kreditni sposobnosti prosilca za posojilo, vendar ne more biti daljša kot 25 let.

Obrestna mera je 4 % letno. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 6 odstotkov letno. Posojilo organizacija vrača v polletnih anuitetah. Organizacija začne vračati posojilo takoj po porabi posojila. Odobreno posojilo mora biti porabljeno najkasneje do vselitve, to je do 30. 4. 1978.

Prednost pri natečaju imajo: — Organizacije, ki bodo z nakupom najemnih stanovanj rešile več stanovanjskih problemov svojih delavcev in imajo nižji mesečni poprečni dohodek na zaposlenega.

— Organizacije, ki niso dobile posojila po I. in II. natečaju.

— Organizacije, ki jih smatramo kot deficitarne dejavnosti (organizacije s področja zdravstva, šolstva, milice, upravnih organov skupščine občine in strokovnih služb SIS).

2. NAKUP STANOVANJA V ETAŽNI LASTNINI ALI GRADNJA ZASEBNE STANOVANJSKE HIŠE

Posojilo za nakup etažnega stanovanja ali gradnjo individualne stanovanjske hiše lahko dobi delavec, ki je zaposlen pri organizaciji, ki združuje sredstva za stanovanjsko graditev pri stanovanjski skupnosti po določenih samoupravnega sporazuma in namensko varčuje pri banki. Posojilo se lahko dobi samo za standardno stanovanje oziroma standardno stanovanjsko hišo. Cena za nakup stanovanja ne sme presegati družbeno dogovorjene cene za kvadratni meter stanovanjske površine.

K vlogi za najem posojila mora delavec predložiti:

- a) Izjavo organizacije, pri kateri združuje svoje delo, da organizacija združuje svoja sredstva po 13. členu in soglasje organa upravljanja, da delavec lahko najame posojilo iz združenih sredstev (obr. 3).
- b) Kupoprodajno pogodbo ali predpogodbo za nakup stanovanja v etažni lastnini ali gradbeno dovoljenje za novogradnjo (dograditev).
- c) Predračun stroškov in viro sredstev za gradnjo stanovanjske hiše oziroma nakupa stanovanja (obr. 4).
- d) Izjavo o zagotovljenih sredstvih lastne udeležbe (lastna sredstva, namensko varčevanje in posojila banke na privarčevana sredstva (obr. 4)).
- e) Izjavo organizacije o stanovanjskih razmerah delavca, potrdilo o njegovem mesečnem dohodku v letu 1976 (zadnjem tromesečju) in o njegovih dolgoročnih in kratkoročnih obveznostih iz osebnega dohodka in enako potrdilo organizacije, pri kateri je zaposlen prosilec zakonec (obr. 3 in 5).
- f) Potrdilo o številu družinskih članov in potrdilo o skupnem gospodinjstvu.
- g) Fotokopijo varčevalnih pogodb, če delavec ali člani njegove družine namensko varčuje v banki.

Posojilo za nakup stanovanja znaša lahko največ 35 % od vrednosti standardnega stanovanja, za gradnjo stanovanjske hiše pa 30 % od končne vrednosti standardne stanovanjske hiše.

Za standardno velikost se šteje: — za družino do 4 članov do 68 m² stanovanjske površine,

— za družino do 5 članov do 75 m² stanovanjske površine,

— za šest in več članov družine pa največ do 83 m² čiste stanovanjske površine.

Pri nakupu stanovanja v etažni lastnini je potrebno zagotoviti lastno udeležbo. Višina lastne udeležbe se računa v odstotku na kupoprodajno vrednost standardnega stanovanja:

— Pri poprečnem družinskem dohodku do 2.034 din na člana družine znaša lastna udeležba najmanj 30 % od cene kupljenega standardnega stanovanja ter dobi največ 35 % posojila na ceno standardnega stanovanja.

— Pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku od din 2035 do 3051 din na člana družine znaša lastna udeležba najmanj 35 odstotkov od cene kupljenega standardnega stanovanja ter dobi največ do 25 % posojila na standardno stanovanje.

— Pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku od din 3052 do 4068 din na člana družine znaša lastna udeležba najmanj 40 % od cene kupljenega standardnega stanovanja ter dobi največ 20 % posojila na standardno stanovanje.

— Pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku od din 4069 do 4882 din na člana družine znaša lastna udeležba najmanj 45 % od cene kupljenega standardnega stanovanja in dobi največ 15 % posojila na standardno stanovanje.

— Pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku nad 4883 din na člana družine znaša lastna udeležba najmanj 50 % od cene kupljenega standardnega stanovanja ter dobi največ 10 % posojila na standardno stanovanje. Pri gradnji stanovanjske hiše pa mora delavec zagotoviti naslednjo udeležbo:

— 40 % pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku 2034 din na člana družine, s tem, da dobi lahko največ 30 % posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše.

— 45 % pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku od 2035 din do 3051 din s tem, da dobi lahko največ 20 % posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše.

— 50 % pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku od 3052 din do 4068 din s tem, da dobi lahko največ 15 % posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše.

— 55 % pri poprečnem mesečnem družinskem dohodku od 4069 din do 4882 din s tem, da dobi lahko največ 10 % posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše.

— 60 % pri poprečnem družinskem mesečnem dohodku nad 4883 din s tem, da dobi lahko največ 5 % posojila od vrednosti

standardne družinske stanovanjske hiše.

Namensko privarčevana sredstva v banki in posojila na namensko privarčevana sredstva v banki, ki jih je ali jih bo delavec vložil v gradnjo stanovanjske hiše, štejejo za lastno udeležbo.

Posojilo, ki ga delavec dobi v organizaciji, se ne šteje v lastno udeležbo.

Pri natečaju lahko sodelujejo le delavci, ki so zgradili stanovanjsko hišo do končane III. gradbene faze.

Prednost pri natečaju imajo delavci z nižjimi dohodki na člana družine in tisti, ki niso dobili posojila po I. in II. natečaju ter tisti, ki imajo dokončano višjo gradbeno fazo.

Obrestna mera za posojilo je 4 % letno.

Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera poveča na 6 odstotkov letno. Posojiljemalec začne vračati posojilo takoj po porabi posojila, posojilo pa lahko porablja do 30. 6. 1978. Posojilo se vrača v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

Odplačilno dobo za posojilo bo določila stanovanjska skupnost, vendar ne more biti daljša od 25 let.

Vloge za posojila razpisana s tem natečajem, je treba vložiti do vključno 31. 5. 1977 pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Cerknica, samoupravni enoti za graditev stanovanj.

Vlogi mora biti predložena vsa zahtevana dokumentacija. Nepopolnih vlog se ne upošteva.

Udeleženci natečaja bodo o izidu natečaja za posojila iz združenih sredstev obveščeni s sklepom izvršnega odbora samoupravne enote za graditev stanovanj.

Zoper sklepe izvršnega odbora je dovoljena pritožba v roku 15 dni po prejemu sklepa na zbor delegatov samoupravne enote za graditev stanovanj.

Pravilnik o kreditiranju stanovanjske graditve je sestavni del tega natečaja.

Kdor z dograditvijo pridobiva novo stanovanje, se lahko udeležijo natečaja pod enakimi pogoji kot ostali udeleženci pri gradnji novih stanovanjskih hiš.

Vsa potrebna pojasnila dobijo zainteresirani v tajništvih delovnih organizacij in v samoupravni stanovanjski skupnosti občine Cerknica.

V Cerknici 22. aprila 1977

Predsednik izvršnega odbora samoupravne enote za graditev stanovanj

Franc Kavčič, l.r.

NAŠI LJUDJE

Trideset let dela v nekem podjetju je doba, ki za delavca mnogo pomeni. Obdobje trideset let pa je, če razmišljamo o prehojenem potu, relativno kratko.

Predstavljamo vam **JAKOBA BARAGO** iz Grahovega, ki je v naši tovarni zaposlen že od 1. januarja 1947. leta.

Rojenice so mu namenile, da je 1922. leta v Grahovem zagledal luč sveta. Takrat se je že bližala gospodarska kriza, ki je imela za posledico, da so mladi fantje kmečkega rodu iskali zaposlitev, ker je to pomenilo vir dohodkov in napredek. Naš sogoovornik se je 1936. leta zaposlil pri takratni firmi »Premrov in sin«, pri kateri je vztrajal do 1939. leta, ko je odšel na izgradnjo objektov za obrambo takratne kraljevine Jugoslavije. Druga svetovna vojna tudi njemu ni prizanesla. Bil je v internaciji in šele 1945. leta je lahko začel z ustvarjalnim delom v svojem okolju.

Ko sem ga vprašal, kaj mu je najbolj ostalo v spominu iz preteklih trideset let, mi je Jaka povedal:

»Značilno je leto 1947, ko je bila izpeljana nacionalizacija. To je pomenilo praktično presnovo naše miselnosti. Z udarniškim delom smo ustvarjali nove in boljše pogoje dela našim znanjem. Če se spomnim, da smo dve leti delali po dvanajst ur dnevno, ugotavljam, da so sedanje razmere neprimerno boljše kot so bili takratni pogoji dela. Ni moč primerjati takratnega časa s sedanjim. Takrat so nam delavci iz Amerike pošiljali pakete, danes pa tudi mi njim lahko to vrnemo.«

»Kdaj in kje ste se poškodovali?«

»1950. leta je prišlo zaradi neurejenih razmer in morda tudi zaradi nepoznavanja tehnologije dela do poškodbe na rokah. Zamar mi je poškodoval roko in takrat, da ti po pravici povem, sem v veliki depresiji razmišljal, ali živeti ali končati lastno nit življenja.« Trdna volja in vzpodbuda sodelavcev sta zagotovili, da je Jaka tudi te težave premagal.

Ko se spominja preteklih let, ne more mimo dejstva, da je bil že leta 1950, se pravi, ob najbolj pomembnem dogodku: »Tovarne delavcem!« izvoljen v prvi delavski svet takratnega podjetja LIP Cerknica.

Zelo živo mu je v spominu tudi leto 1954, ko je zjutraj prišel na delo in zaradi požara, ki je prejšnji dan uničil tovarno, ni imel kaj delati. Pravi, da ni bilo vprašanje obnoviti tovarno zaradi dela in plače, pač pa zaradi časovne stiske, da bi bila tovarna čimprej dograjena.

Med prijetnimi trenutki se spominja tudi obiska predsednika Tita v Postojni; brez avtobusnih prevozov so bili na tem srečanju prisotni tudi naši delavci.

Pravi, da nam danes marsikateri država zavida naš napredek kajti stanje, kakršno je bilo pred vojno in po njej, z današnjim nikakor ni primerljivo.

V razgovoru, ki je tekel v prijetnem prijateljskem vzdušju, je poudaril, da bi bilo potrebno surovine z našega področja (les) mnogo bolje oplemenititi, kajti ljudje pač ne razmišljajo o tem, kako je bilo nekoč in danes, da je mnogo boljše prdajati delo, ne pa samo naše naravno bogastvo. Poudaril je tudi, da bi lahko našli mlajši sodelavci več razmišljanj o tem, kakšni so bili pogoji dela nekdanj — peš so hodili na delo iz Grahovega v Dolenjo vas — danes pa je potrebno vsakomur tudi za kratko razdaljo zagotoviti prevoz na delo.

Ob koncu najinega razgovora je dejal, da bi si ob tem trideset-

letnem delovnem jubileju želel dvajset let manj na križu, tako da bi še dvajset let lahko vztrajno delal v tem kolektivu.

Osebnost naš Jaka, ko bo po enajstih mesecih odšel v zaslužni pokoj, želi, zdravja, predvsem pa, da ne bi bil potreben bolniške nege.

Vsi skupaj želimo, ne samo njemu, pač pa tudi vsem jubilarom — »tridesetletnikom«, ki so soustvarjali naš današnji BREST, da bi še naprej ustvarjalno, pa četudi ne kot delavci BRESTA, sodelovali pri prihodnjem razvoju ne samo podjetja, pač pa tudi celotne naše občine.

Vsem letošnjim »tridesetletnikom« — še mnogo zdravja!

J. Mele

V novi obleki

Nova podoba delavske restavracije v TOZD Tovarna pohištva Martinjak

Po skoraj enoletnem razpravljanju in ugotavljanju naj bi uredili delavsko restavracijo v Tovarni pohištva Martinjak, ki je zaradi plesnobe in vlage bila že tik pred tem, da jo sanitarna inšpekcija zapre, smo končno le uspeli dobiti material in izvajalca, ki nas je rešil teh težav. V februarju so se v delo zagrizli delavci POZD »Javornik« iz Rakke, ki so najprej s posebno kislino nevtralizirali plesen na stenah in obokih, nato pa s posebnim kontaktom in plastičnim ometom »preoblekli« celotno notranjost.

Stiri prijetne barve, nameščen na oboke in zidove, so zahtevale tudi ureditev razsvetljave.

Le-ta sedaj s posebnimi lučmi na stebrih daje okolju še posebno barvitost. Tudi zamenjava dotrajanega inventarja je bila nujna. Računamo, da bo potem, ko bodo urejene še sanitarije, restavracija lahko služila svojemu namenu nekaj let brez posebnega vzdrževanja.

Pri vsem tem prizadevanju za ureditev prijetnega prostora in s tem tudi za prijetno počutje delavca med delovnim odmorom pa se postavlja vprašanje, ali je to dejansko samo skrb tovarne, saj je coleten objekt — samski dom vključno z restavracijo — dan v upravljanje Komunalno stanovanjskemu podjetju oziroma sedaj stanovanjski interesni skupnosti. Tovarna redno plačuje najemnino, stavbo pa mora vzdrževati oziroma obnavljati sama.

Stroški popravila vsekakor niso majhni — okrog 8 milijonov starih dinarjev, ki pa bodo še narasli z ureditvijo sanitarij. Naši delegati, ki delujejo v tej interesni skupnosti, bodo morali zagovarjati tudi interese tovarne in delavcev, da se plačana sredstva tudi občasno vračajo, kar naj zagotovi normalno in redno vzdrževanje objektov splošnega družbenega pomena.

J. Mele

Praznično in svečano

Na predvečer dneva Osvobodilne fronte je bila v cerkniški kinematografski dvorani osrednja občinska proslava.

Slavnostni govornik je bil tovariš Alojz Otoničar, predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov.

Nato so podelili priznanja Osvobodilne fronte, ki so jih za svoje družbenopolitično delo sprejeli naslednje tovarišice in tovariši:

D. Anzelc, F. Kavčič, F. Levec, F. Mivec, J. Pakiž, Z. Škrbec, F. Zigmund in F. Zorman. Srebrni znak sindikatov pa so prejeli: F. Čefarin, I. Kebe, J. Kos, A. Martinjak, J. Mulec, A. Pelan, I. Pungercar, I. Tekavec, V. Žnidaršič in M. Žunič.

Sledil je kulturni program, ki je oživil glas radia Osvobodilne fronte in partizanski miting, na njem pa so sodelovali mešani pevski zbor iz Rakke pod vodstvom profesorja Mirka Rebolja, pihalni orkester iz Cerknice pod vodstvom Ivana Lavriča in recitatorji iz Cerknice.

C. Levec

Iz urednikove pošte

Za vsako številko našega glasila je potrebno pripraviti nad 40 sestavkov in v vsaki številki sodeluje približno 25 do 30 različnih sodelavcev, ki so na osnovi zadolžitve ali na lastno pobudo pripravljeni ustvarjalno sodelovati in sooblikovati vsebino glasila. Prav zato smo slehernega prispevka posebej veseli.

Zgodi pa se tako kot pretekli mesec, da zaide tudi kakšno anonimno pismo. Takšnih pisem sicer ne kaže jemati resno, ker pa naša »bralka« sodi, da njen »prispevek« ne bo našel svojega mesta v glasilu, naj ga na kratko vendar omenimo.

Najprej se »bralka« razburja nad neumestnostjo letošnje prvoaprilske šale, svojega stališča pa seveda ne utemeljuje. Okusi so pač različni in če je šala nasledla, se ji vljudno opravičujemo. Zatem pravi, da bi bilo bolje, ko bi napisali, da smo skupne dejavnosti zmanjšali za 150 oseb, kolikor jih namreč v službo samo hodi. Vsekakor zanimiv podatek, ki pa ga bi kazalo utemeljiti. Sicer je znano, da v vseh delovnih okoljih (ne samo v skupnih dejavnostih, tudi v režijskih službah temeljnih organizacij, v neposredni proizvodnji, pa še kje) poznamo učinkovite in dobre ter slabe delavce. Prav bi bilo, ko bi začeli javno ločevati zrno od plevele, vendar ne z anonimnimi pisemci, saj imamo za to odgovorne organe upravljanja in odgovorne delavce.

»Bralka« potem navaja, naj bi pisali o primeru iz TP Cerknica, ki je bil pred sodiščem združenega dela. Spomniti jo je treba, da smo nekaj števk nazaj o tem pisali, seveda ne »revolversko« kot bi bilo morda komu všeč, pač pa — mimno lahko trdim — objektivno in problemsko.

Zatem predlaga, naj bi pisali o tem, kako delavci ob zastarelih strojih dosegajo petindvajsetkrat

večje norme kot nekdanj. Spet je treba opozoriti, da smo o produktivnosti dela že dostikrat pisali, prav tako o rekonstrukciji zastarelih proizvodnih kapacitet v tem srednjeročnem obdobju. Seveda pa s takšnimi podatki kot »bralka« ni mogel nihče telovaditi.

Ob koncu še predlaga, naj bi v vsaki številki povprašali pet delavcev, kako so zadovoljni z organizacijskim delom vodstva delovne organizacije. Potrebno je reči, da smo iskali že najrazličnejše oblike, da bi pritegnili k sodelovanju čimveč delavcev in da bi naše glasilo postalo resnična kritična tribuna mnenj in stališč. V veliki meri smo to že dosegli, o čemer pričajo številni sodelavci, ki v sleherni številki pišejo o vseh pomembnejših dogajanjih v naši delovni organizaciji in izven nje, seveda tudi kritično.

»Bralka« naj spomnimo tudi na to, da so vsi pomembnejši dokumenti oziroma akti, zlasti pa tisti, ki zadevajo organizacijo in prihodnji razvoj delovne in temeljnih organizacij vedno v javni razpravi in ima tako sleherni delavec možnost, prispevati svoje kritične pripombe.

Človeška slabost pa je najbrž, da smo — kadar smo anonimni ali pa v gostilniškem ozračju — nadvse »pogumni« in »kritični«, premalo tvorno pa se vključujemo v najrazličnejše oblike samoupravnega odločanja ter ustvarjalne kritičnosti. Za to imamo razvitih vrsto oblik — od najrazličnejših organov upravljanja in ne nazadnje do našega glasila ter nedvomno toliko demokratičnih in samoupravnih možnosti kot še nikoli doslej.

Prav zaradi vsega tega sem se zadržal in zamislil ob tem anonimnem pismu, čeprav morda tega samo po sebi prav zaradi anonimnosti niti ne zasluži.

B. Levec

Uspel seminar

Sredi aprila je bil seminar za vse člane Zveze komunistov, ki so bili sprejeti v zadnjem letu in za kandidate za sprejem. Vseh udeležencev seminarja je bilo kar 46. Seminar je bil v Starem trgu, v klubskih prostorih, saj je bil tako najmanj moten od okolja.

Seminar je pripravila in izpeljala komisija za idejnopolitična vprašanja pri občinski konferenci zveze komunistov. Vsebinska seminarja je bila zastavljena tako, da bi kandidatom za sprejem dala odgovor na vprašanja, kaj je Zveza komunistov, da bi spoznali njeno zgodovino in razvoj.

Mlade komuniste pa naj bi na seminarju usposobili tudi za neposredne politične akcije pri razreševanju vsakdanjih vprašanj. Vsi udeleženci in vodstvo seminarja so ob zaključku ugotovili, da je seminar dosegel svoj namen. Tako so se izrazili vsi, ki so ob zaključku seminarja izpolnili poseben vprašalnik. Na seminarju je velika večina dobila primerne teoretične osnove za prihodnje samostojno posamično

usposabljanje. Vsi si organiziranega usposabljanja še želijo na podobnih seminarjih, na večernih političnih šolah oziroma na rednih političnih šolah. Želje oziroma potrebe po organiziranem usposabljanju mladih komunistov je treba vsekakor v prihodnje upoštevati.

Program seminarja je bil sestavljen tako, da je upošteval vsebino, ki je namenjena kandidatom za sprejem, pa tudi vsebino za že sprejete člane. Obsegal je 27 ur predavanja in razprav. Zajel je 11 različnih tem — od kratke zgodovine Zveze komunistov, vloge, idejnih temeljev programa in statuta, do aktualnih mednarodnih pojavov zakona o združenem delu, varnosti in samozasčit. Nekateri udeleženci seminarja bi želeli, da bi seminar trajal dalj časa in da bi obdelali še nekatere aktualne teme.

Glavna pomanjkljivost pri organizaciji seminarja je bila v tem, da niso imeli vsi svojih prevoznih sredstev. Organizatorji podobnih seminarjev naj bi v prihodnje popestrili delo s kakšnim filmom, z razgovorom s predvojnimi komunistom, z ogledom tovarne, z ogledom spomenika ali razstave, s prisotnostjo na sestanku osnovne organizacije ZK, komiteja ZK, delavskega sveta in podobnim. Pri tem seminarju teh aktivnosti ni bilo zaradi prenatrpanosti programa.

Vsem udeležencem seminarja smo vzbudili potrebo za prihodnje izobraževanje in usposabljanje istočasno pa jim dali nekaj znanja, ki ga bodo lahko s pridom uporabljali pri neposrednem političnem delu.

J. Otoničar

Letošnji svetovni dan zdravja

7. april vsako leto pomeni obletnico, ko je pričela veljati ustanovna listina svetovne zdravstvene organizacije. Namen svetovnega dneva zdravja je, vzpodbuditi zanimanje javnosti za posamezno nalogo, ki je pomembna za zdravje vsega človeštva.

Letošnji svetovni dan zdravja ima namen opozoriti javnost na vprašanje zdravstvenega varstva otrok po vsem svetu. Poseben poudarek je tokrat dan cepljenju otrok.

Zalostno je, da cepljenje — najučinkovitejše sredstvo proti nalezljivim boleznim — še danes ne zajema vseh otrok na svetu. V zadnjih petdesetih letih so namreč prav s cepljenjem v mnogih deželah uspešno zajezili davico, oslovski kašelj, otroško paraliza in ošpice, tetanus in nekatere oblike tuberkuloze pri otrocih pa skrčili na najnujnejšo mero. Celotno v razvitem svetu niso vsi otroci deležni varstva, ki jim ga zagotavlja cepljenje.

Zavedati se moramo, da je cepljenje proti nalezljivim boleznim prvi pogoj za socialni in gospodarski napredek. Ko bomo otrokom vsega sveta zagotovili imunizacijo, se pravi, zaščito pred nalezljivimi boleznimi bomo naredili pomemben korak k napredku kateregakoli naroda.

Kaj je cepljenje?

To je vnos mrtvih ali po posebnih postopkih oslabiljenih živih povzročiteljev nalezljivih bolezni v človeški organizem, bodisi s praskanjem kože pri kozah, požiranjem pri otroški paralizni ali vnašanjem z iglo pod kožo pri ostalih cepljenjih. S tem napravimo organizem odporen proti posameznim povzročiteljem bolezni.

Kako dosežemo imunost?

Vsak organizem z vnosom nje-mu tujih snovi reagira s tvorbo protisnovi. Tako je tudi z vnosom povzročiteljev bolezni ali z okužbo. Posledica vnosa živih strupenih povzročiteljev se v organizmu odrazi kot bolezen, ki zapusti po preboleju več ali manj trajno zaščito. Pri vnosu oslabiljenih živih nestrupenih povzročiteljev pa povzročimo samo rahlo reakcijo organizma in prav tako le-ta pusti zaščito ali imunost samo proti tej bolezni oziroma povzročitelju.

Že pred tisočletji je modrec, ki je znal opazovati in svoja opažanja povezovati, ugotovil, da ljudje, ki so preboleli neko kužno bolezen, niso več zboleli za isto boleznijo. Tako so kasneje ugotovili, da kravje dekle, ki so zbolele za govejimi ošpicami (črne kože), niso ponovno zbolele tudi za človeškimi črnimi kozami.

Edward Jenner, ki ga imamo za začetnika cepljenja, je ob tej ugotovitvi odkril možnost za preventivno cepljenje. Nekajkrat je namreč previdno proučeval svoja opažanja in leta 1696 opravil prvo cepljenje tako, da je

majhnemu dečku vtril v kožo gnoj iz mehurčka osebe, ki je bila zbolela za kravjimi ošpicami. Imunizacija je uspela! To je postalo zgodovinsko odkritje — revolucija na področju zdravstva. Kot vsaka revolucija, je tudi ta terjala mnogo človeških življenj, preden je bila izbojevana.

Zdravila proti virusu črnih koz — ko je ta v bolniku že aktiven — še nimamo. Če pa ljudi, ki so prišli v stik z bolnikom, cepimo, se bolezen ne bo mogla širiti. Prav na ta način so to bolezen, ki je stoletja morila in iznakažala ljudi, prignali do končnega izkoreninjenja.

Podobno kot je z vnosom mrtvih oziroma oslabiljenih živih povzročiteljev v organizem, je tudi z vnosom seruma živali, ki je bila okužena z nalezljivo boleznijo. Bacili in virusi nalezljivih bolezni izločajo strupe, na katere reagira telo s tvorbo protistupov, ki potem z vnosom v človeško telo nevtralizirajo delovanje tega strupa. To pa je leta 1893 odkril Behringer. Tako smo dobili uspešno zdravilo za nekatere nalezljive bolezni.

Ves ta postopek se imenuje pasivna imunizacija.

Pri aktivni imunizaciji pa telo z vnosom mrtvih ali oslabiljenih živih povzročiteljev samo tvori protitelesa.

Danes poznamo že okrog 75 cepiv proti kužnim klicam in njihovim različicam. Posebno pri virusu gripe poznamo mnogo različic, saj vemo, da cepivo enega tipa ne deluje zoper gripo drugega tipa. Tako vsak nov izbruh bolezni zahteva nova ustrezna cepiva.

Zadnje cepivo, ki so ga odkrili leta 1976, je cepivo proti nalezljivemu vnetju jeter (zlatenica). Seveda pa je tudi res, da vsa cepiva niso tako uspešna kot cepivo proti črnim kozam, saj je ta bolezen že izkoreninjena. Prav tako že od leta 1970 nismo imeli nobenega dokazanega primera davice, bolezni, za katero vemo, da je pred štiridesetimi leti vsem vplivala groza. Podobno lahko rečemo tudi za oslovski kašelj, le s to razliko, da se bolezen posamično še pojavlja, ni pa več smrtnih primerov.

Poleg omenjenih cepljenj so važna še nekatera: proti tetanusu (mrtvičnemu krču), proti poliomielitisu (otroški ohromelosti) in proti ošpicam. Kmalu pa bomo otroke cepili tudi proti mumpsu.

Naj končam z mislijo, da otrokom cepljenje ni vedno prijetno, toda v ogromno korist cepljenja ne moremo več dvomiti.

Dr. A. Šmalc

Kri rešuje življenja

Krvodajalce naše občine so v dneh od 19. do 21. aprila znova dokazali veliko humanost in solidarnost. Načrtanim in dobro opravljenim pripravam je sledil nepričakovano velik odziv.

V Cerknici je bilo prvi dan 275 krvodajalcev in 265 odvzemov, drugi dan pa 245 krvodajalcev in 226 odvzemov krvi. Tretjega dne v Starem trgu je bilo 308 krvodajalcev in 290 odvzemov. Tako je bilo v letošnji akciji 827 prijavljenih in je 781 občanov darovalo svojo kri. Letošnji načrt smo izpolnili 113-odstotno.

Jedro krvodajalcev tvorijo delavci Bresta in Kovinoplastike, kmečkega prebivalstva pa je vedno manj. Pogrešamo pa še vedno krvodajalce iz vrst vodilnih delavcev in intelektualnih poklicev. Izjema so delavci skupščine

občine, vojnega odseka in bank iz Rakeka, ki so se polnoštevilno odzvali.

Proti vsem pričakovanjem pa je bil velik odziv mladine, ki je s tem ponovno pokazala svojo veliko zavednost in humanost.

Mnogo pripomb in upravičene kritike je bilo izrečenih zaradi tesnih prostorov pri odvzemu krvi v Zdravstvenem domu v Cerknici, posebno pa zaradi večurnega čakanja na odvzem krvi. Te napake bomo morali v prihodnje popraviti z ustreznimi prostori za odvzeme in z bolj natančnim razporedom.

Občinski odbor Rdečega križa se zahvaljuje vsem občanom, ki so sodelovali v tej človekoljubni akciji.

V. Toni

Sedaj moderna žagalnica na Marofu — pred vojno več delavskih stavk

Predvojno delavsko gibanje v Loški dolini

Predvojnega delavskega gibanja ne moremo ločevati po posameznih področjih glede na cilje jugoslovanskega naprednega gibanja. Tako se tudi napredno delovanje prvih revolucionarjev in aktivistov v Loški dolini usmerja v skupni boj za delavske pravice.

Že aprila 1919. leta, ko so se po razpadu Avstroogrške monarhije v tako imenovani stari Jugoslaviji kmetje in delavci vračali iz vojske in iz ujetništva, razočarani nad tedanjim režimom, so delovni ljudje pod vtisi oktobrske revolucije začutili, da bo potreben nov boj za človeške pravice. Istega leta je bila ustanovljena socialistična stranka komunistov pod geslom: »Proletarci vseh dežel združite se! — Kolikor moči toliko pravic!«. Prav tako je bila 1919. leta ustanovljena sindikalna organizacija za vso državo, ki se je imenovala »URSSJ« (Ujedinjeni radnički savez sindikata Jugoslavije), v katero je stopilo tudi precej komunistov, ki so prevzeli vodilno vlogo v sindikatu.

Ob prihodu tovariša Tita na vodstvo partije pa je bil storjen močan preobrat v delavskem gibanju, saj je uspelo partiji organizirati množične organizacije delavskega razreda.

Zelo borbene sindikalne organizacije pa so se tedaj borile predvsem za skrajšanje delovnega časa od 12 ur na 8 ur za isto plačilo, proti priganjalskemu sistemu in proti brezposelnosti.

Po ustanovitvi Zveze lesnih delavcev in sorodnih dejavnosti za vso Slovenijo je prva sindikalna organizacija začela delovati tudi v Loški dolini. Ustanovljena je bila v aprilu 1919. leta s sedežem na Marofu. Njen pobudnik je bil Jernej Dimic in je imel tedaj kot obratovodja toliko moči, da je dal na razpolago tudi prostore na žagi. Prva večja akcija tega sindikata je bila leta 1920, ko so delavci zahtevali 8-urni delavnik za isto plačilo, o čemer pa tedanji kapitalisti niso hoteli ničesar slišati. Po tej preizkušnji se je delavstvo po daljšem posvetovanju odločilo za stavko, ki pa je trajala le nekaj dni. To je bil tudi prvi uspeh takratnega sindikata, ki si je pridobil velik ugled med delavci in ostalimi prebivalci.

V teh letih je bilo ustanovljeno tudi Delavsko prosvetno in kulturno društvo Svoboda, ki je imelo svoj sedež na Marofu. Do leta 1922 so bili vsi večji sestanki v gostilni pri Žurgu v Starem trgu, potem pa so se lotili gradnje Delavskega doma v Pudobu, za kar je dal pobudo Jernej Dimic. Za to gradnjo pa kapitalisti niso hoteli prispevati ničesar

in je sindikat sklenil, da prispevajo delavci od svoje plače mesečno po 1%, prispevali pa so tudi s prostovolnim delom vsak po svojih močeh. Šele po zgraditvi tega doma se je razmahnilo pravo kulturno življenje naprednih sil v Loški dolini.

Ker so bili sindikati in društvo organizirani na prostovoljni osnovi, je nekaj delavcev vedno stalo ob strani in čakalo, da se bodo zanje borili drugi. Sodelovanje v tej organizaciji je bilo tvegano zaradi zaslužka in delovnega razmerja.

Med delavci in kapitalisti je bilo več pogajanj o zaslužku in delu, saj je draginja vedno naraščala, vendar pa delodajalci zahtev delavcev niso hoteli slišati. Izvoljeni so bili obratni zaupniki izmed najbolj sposobnih delavcev. Če ti niso uspeli, so bila zborovanja, ki pa jih je bilo potrebno prijaviti na okrajno glavarstvo. Če so že dobili dovoljenje, pa so na takšno zborovanje vedno prišli tudi žandarji, da bi jih razgnali. Delavci so razglasili tudi več stavk in med najbolj uspele štejemo tiste v letih 1926—1928, ko so bili priznani obratni zaupniki in so povišali plače, uspeli pa so o priborjenih pravicah podpisati tudi posamezne pogodbe.

V prvem desetletju po prvi svetovni vojni je v Starem trgu napravil malo večji žagarski obrat Karel Kovač. Ta pa si je lastil vedno več pravic nad delavci in jim izplačeval zelo sramotne osebne dohodke, tudi samo po 2 dinarja na uro. Tudi na tej žagi so delavci stopili v stavko, ki pa takoj ni uspela. Ko pa so se pridružili stavkajočim še delavci iz ostalih treh žag, so tako združeni uspeli. V tem času je bilo v Loški dolini tudi nad 300. voznikov, ki so prevažali les iz gozdov na žage in iz žag na železniško postajo Rakek. Združeni v društvo voznikov in kmetov so tudi oni proglasili stavko in zmagali.

Leta 1933 je delavstvo hotelo na občinskih volitvah sestaviti svojo listo. Takrat jim to ni uspelo, uspelo pa jim je, da so imeli v občini Stari trg prvega svojega predstavnika. V tem času so klerikalci in liberalci vodili protidelavsko politiko. Ker so bili le-ti na višku svojih moči, so zaplenili z velikimi žrtvami pridobljeni delavski dom, imenovan »Baraka« v Pudobu in ga izkoristili za hi-

ralnico za stare in onemogle ljudi.

Leta 1936 pa so bile spet občinske volitve. Javna zborovanja zaradi reda in miru niso bila dovoljena, zato so bile agitacije od moža do moža po vaseh za samostojno listo, imenovano »Zveza delavnega ljudstva«. Pri tedanjih oblasteh so bile velike težave za uveljavitev te liste. Žandarji so opravljali hišne preiskave, stražili so ljudi, da bodo porušene vse cerkve, če zmaga ta lista in da bodo pobiti duhovniki. Kljub takemu terorju in sumničanju pa je bila na teh volitvah velika zmaga delavstva. Za občinskega župana je bil izvoljen Jože Mlakar iz Iga vasi. Zrušila se je štiridesetletna klerikalna trdnjava v Starem trgu in prešla v roke ljudstva — delavcev. Tudi na volitvah leta 1938 je samostojna lista že drugič zmagała, skupaj z loškimi volilci z veliko večino. V vsem tem času pa so sindikati zbirali tudi rdečo pomoč za revolucijo v Spaniji.

Prišlo je leto 1940. Vlada Cvetković-Maček je prepovedala vsakoko napredno gibanje in tudi sindikalno organizacijo. Fašizem se je razraščal vsepovsod, tudi pri nas.

Zato so se morali delavci še bolj boriti proti porajajočemu se fašizmu. Tako so to leto ustanovili prvo celico Komunistične partije, ki je delovala pod vodstvom Janeza Hribarja. Tedaj je bilo vključenih le pet komunistov, ki so imeli nalogo organizirati nove celice, posebno med mladino in pa mladinsko organizacijo SKOJ. Tu je bil dosežen lep uspeh in tako je bila pripravljena na še hujski boj, ki ga je vsiljeval fašizem, dosežena.

Leta 1941 pa je bil razpad stare jugoslovanske vojske. V nekaj dneh nam je bilo mogoče zbrati in poskriti večje količine orožja in municije. Komunistična partija je razširjala svoje delo na več celic, na organizacijo SKOJ in odborov OF na terenu. Tega leta je tudi polovica Krimskega bataljona napadla Lož. Na čelu s komandantom Ljubom Šercerjem in s 56 partizani, ki so bili oboroženi s 6 mitraljezi in nekaj puškami je uničila 47 sovražnikov, 7 pa je bilo ujetih; med njimi tudi komandant mesta Loža.

Leta 1942 je bilo na pobudo KP in sindikata, ki je bil že v ilegali, ustavljeno vse delo v loški dolini in tudi na terenu Cerkniškega področja, da ne bi delali za okupatorja. Razglašena je bila splošna mobilizacija v partizane. Loška dolina pa je bila proglašena za svobodno ozemlje že v prvih dneh maja 1942.

Podatke zbral M. Šepce

Še vedno pomanjkljivosti

OCENA DELOVANJA SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

Dve številki nazaj smo objavili prvi del povzetka iz ocene o delovanju samoupravnih interesnih skupnosti. Povezmamo še nekaj bistvenih ugotovitev.

DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI

Pri financiranju družbenih dejavnosti ocena opozarja na dve glavni slabosti, ki spremljata sistem dogovorjenega financiranja v okviru skupne porabe. Prva izvira iz sedanjosti miselnosti, ki v bistvu pomeni nadaljevanje proračunskega sistema. Ta sistem se začne in konča s tem, da delavci izglasujejo prispevno stopnjo. Ta miselnost je nevarna zlasti v vidika odločanja delovnih ljudi in občanov, ker ne vzbuja dovolj zainteresiranosti že v odločilni fazi, se pravi, pri oblikovanju programov.

Druga slabost izhaja iz neuresničene spoznanja, ki je zlasti poudarjeno v zakonu o združenem delu, da so družbene dejavnosti sestavni del združenega dela. Sedanji plani in dejavnosti v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela v večini primerov sploh ne omenjajo področij družbenih dejavnosti, čeprav bi morali biti sestavni del njihovega družbeno-ekonomskega življenja. Tako planira sredstva za posamezno družbeno dejavnost le vsaka interesna skupnost zase. Ti plani torej ne izvirajo iz »baze«, ker v njej niso razvite. Pomeni, da moramo biti aktivni v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela, saj bo šele takrat program SIS tudi naš program.

Konferenca Zveze komunistov, ki je obravnavala to oceno, je ugotovila, da moramo biti pri uporabi sredstev kritični in da je nesprijemljivo, da organi družbene kontrole v SIS skoraj sploh ne delujejo.

SOLOIDARNOST IN VZAJEMNOST V SKLADNEJŠEM RAZVOJU

Ocena je posvetila precej pozornosti tudi vprašanju minimalnih standardov. Ugotovljeno je bilo, da nam ni uspelo določiti naše skupne začetne osnove in bolj objektivno določiti meril za našo razvitost, saj v družbeni dejavnosti prav gotovo to ne more biti družbeni dohodek na prebivalca. Nesprijemljivo je, da nekatere SIS v drugih občinah razvijajo svojo dejavnost na osnovi šole v naravi, na morju ali na smučanju, SIS v revnejših občinah pa nimajo niti prostorov za normalni pouk. To pa je nujno povezano z uresničevanjem načela solidarnosti, saj brez nje

ga niti ne moremo priti do enake začetne stopnje. Še bolj pa bo potrebno ta načela uresničevati v novem financiranju SIS iz dohodka v skladu z določili zakona o združenem delu.

Konferenca Zveze komunistov je ostro kritizirala obnašanje do načel solidarnosti v okviru naše občine. Po odlokih, ki jih je sprejela skupščina občine Cerknica v zvezi z referendumom za izgradnjo šolskih prostorov in telovadnic, bi morale razliko od celotne investicije do sredstev samopripravek združevati delovne organizacije. Pri tem pa je bilo ugotovljeno, da organizacije združenega dela v Loški dolini samoupravnega sporazuma o združenem delu sredstev še do danes niso podpisale in da se dogovarjanje o njegovem podpisu vleče že predolgo.

SAMOUPRAVNI SPORAZUMI O TEMELJIH SREDNJEROČNIH PLANOV

Ocena ugotavlja, da na predložene samoupravne sporazume o temeljih planov za naslednje srednjeročno obdobje ni bilo odziva, za kar je več razlogov. Glavni vzrok je v nerazvitosti družbenih dejavnosti in v njihovi neusklajenosti v okviru krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela. Na žalost v večini primerov nimamo česa usklajevati, ker se krajevnne skupnosti še vedno v glavnem ukvarjajo s komunalnimi dejavnostmi, organizacije združenega dela pa z proizvodnimi procesi. Vse drugo po njihovem mnenju sodi pod SIS. Če pa nastane potreba na enem izmed področij družbenih dejavnosti, se ta rešuje mimo vseh nosilcev in tako tudi mimo SIS.

»VROČA« VPRAŠANJA

Nesporno je, da je reševanje problemov SIS odgovorno družbeno-politično delo, še posebno v tistih SIS, v katerih v večji meri sodelujejo tudi mladi. V njih so dane vse možnosti za idejno politično delo z mladimi, kar je osnova za oblikovanje celovite osebnosti nosilca današnjega in jutrišnjega samoupravnega socialističnega sistema.

V razpravi o oceni je bilo poudarjeno, da za razvoj družbenih dejavnosti potrebujemo več posluha in sredstev. Več sredstev pa lahko samo ustvarimo, kar pomeni, da moramo vsak na svo-

jem delovnem mestu bolje delati. Svobodna menjava dela namreč tudi pomeni, da delijo usodo dohodka tudi družbene dejavnosti v dobrem in slabem.

Kljub vsemu pa vsega obenem ne bomo mogli narediti. Zato je nujno, da se najprej domenimo o skladnejšem razvoju družbenih dejavnosti, da nato skupno programiramo v občini in v okviru republike. Zaradi omejenih možnosti pa se bomo morali še dogovoriti za prednostne dejavnosti. Vse to pa brez visoke stopnje solidarnosti (tudi v dejanjih) ne bo šlo. Najprej moramo uresničevanje solidarnosti razčistiti doma, da bomo potem z vso moralno upravičenostjo razčistili in uresničevali ta načela tudi izven občine.

V zaključku je bilo ugotovljeno, da zaradi pomena in sestavnega dela našega družbeno-ekonomskega in političnega življenja družbenih dejavnosti ne smemo prepuščati le izvršnim odborom in strokovnim službam SIS. To je stvar vseh družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikatov, ki združujejo delavce, občinske skupščine in njenih organov ter vseh drugih samoupravnih organizmov. S tem pa bomo oživel

Gradnja nove telovadnice v Cerknici

tudi delo delegacij za SIS, saj je vzrok njihove neaktivnosti tudi v nerazvitosti družbenih dejavnosti v njihovih okoljih.

Zdravstvo, šolstvo, socialna politika, telesna kultura in kultura ter vse ostale družbene dejavnosti se jim zato še vedno zdijo nekaj, kar se rešuje izven združenega dela. Naš cilj pa je, da bodo te dejavnosti še kako veliko vprašanje vseh naštetih, posebno pa še sindikatov, ki o njih do sedaj niso preveč razpravljali. Tako bomo izkoreninili prakso, da bodo morali vodilni delavci v

delovnih organizacijah v glavnem sami prepričevati delovne ljudi o utemeljenosti predloženih programov SIS, saj bodo te programe izoblikovali delavci že v družbeno-ekonomskem procesu njihove organizacije združenega dela. Naša naloga je torej, da razvijamo te interese in potrebe s tem, da jih enakopravno vključujemo kot sestavni del v proizvodni proces, sicer ne moremo pričakovati, da bodo interesi in potrebe delavcev na področju družbenih dejavnosti tudi uresničene.

T. Urbas

Zbor varčevalcev Ljubljanske banke

Uveljavljanja samoupravnega družbenega planiranja v vseh družbenih okoljih si ne moremo zamišljati in uspešno obvladovati, če ne temelji na samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosih, zakonu o združenem delu ter zakonu o temeljih kreditnega in bančnega sistema. To so bile uvodne besede na 3. zboru varčevalcev Ljubljanske banke — podružnice Ljubljana, ki je bil v Cerknici v zadnjih dneh marca.

Iz gradiva poročevalcev smo bili udeleženci zbora seznanjeni z rezultati poslovanja banke v letu 1976. Z uresničevanjem srednjeročnega načrta in programa ustavne preobrazbe banke bodo lahko delavci v združenem delu v celoti odločali o pogojih in rezultatih dela ter s tem obvladovali finančno-denarne ter blagovne denarne tokove, ki se odvijajo v organizacijah združenega dela ter prek bank v procesu družbene reprodukcije. Posebej je poudarjeno združevanje sredstev in dela za skupno ustvarjanje večjega dohodka in za zagotavljanje prostih denarnih sredstev za pospeševanje dejavnosti članov banke, ki uresničujejo prek banke tudi v interesu občanov, ki varčujejo v banki.

Na zboru smo bili še posebej seznanjeni z organiziranostjo občanov in vplivom na upravljanje z zbranimi denarnimi sredstvi prebivalstva in z njihovo namensko uporabo, pa tudi z aktivnostjo in nalogami letos na področju poslovanja s prebivalstvom za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Ena izmed glavnih prihodnjih nalog banke bo modernizacija poslovanja za razvoj brezgotovinskega poslovanja s sredstvi občanov, to je, prek tekočih računov. Tako da bi vsak občan dobival osebni dohodek ali pokojnino na tekoči račun in ne več

v gotovini ali na hranilne knjižice.

Za območje naše občine je bilo vsekakor najzanimiveje slišati o razvoju poslovnih enot — ekspozitur v Cerknici, na Rakeku, v Novi vasi in v Starem trgu ter o rezultatih poslovanja teh enot. Iz podatkov je razvidno, da ima banka v vseh svojih enotah v ob-

čini 7.789 odprtih hranilnih vlog, 1.366 lastnikov deviznih računov, 567 lastnikov žiro računov in 59 lastnikov tekočih računov. Zanimiv podatek je, da prejema osebne dohodke na hranilne knjižice nad 4.000 delavcev. Stanje sredstev prebivalstva za naše področje znaša presenetljivo nekaj nad 74 milijonov dinarjev. Vse omenjene podatke o aktivnosti banke na našem območju in o njenem obsegu dela potrjuje izredno zanimanje za zbor, saj je bilo udeležencev v nabito polni dvorani več kot stotvajset.

T. Zigmund

Uresničevanje samoupravnih odnosov tudi v bančništvu. Na zboru varčevalcev so bili zares številni občani.

FILMI V MAJU

1. 5. ob 16. uri in ob 20. uri — ameriški pustolovski film KALIFORNIJSKI POKER.
2. 5. ob 16. uri in ob 20. uri — nemški pustolovski film WINETOU I. del.
3. 5. ob 20. uri — angleška grozljivka ZADNJI DRAKULA.
5. ob 17. uri — ameriške risanke POPAJEVE PUSTOLOVŠČINE.
5. ob 20. uri — italijanska komedija KRUH IN ČOKOLADA.
7. 5. ob 20. uri ter 8. 5. ob 16. uri in 20. uri — ameriški pustolovski film PEKLENSKI STOLP.
9. 5. ob 20. uri — ameriški western OBRAČUN PRI O.K. CORALLU.
12. 5. ob 20. uri — francoska kriminalka PRIZNANJE.
14. 5. ob 20. uri in 15. 5. ob 16. uri — ameriška kriminalka KOMISAR BREZ PISTOLE.
15. 5. ob 20. uri — ameriški pustolovski film DETEKTIVI IZ HARLEMA.
16. 5. ob 20. uri — ameriška drama ZADNJI TANGO V PARIZU.
19. 5. ob 20. uri — italijanska komedija LJUBEZEN POMENI LJUBOSUMNOST.
21. 5. ob 20. uri in 22. 5. ob 16. uri — ameriški pustolovski film PROTI VSEM ZASTAVAM.
22. 5. ob 20. uri — ameriška kriminalka KAZEN, NE GORI EIGER.
23. 5. ob 20. uri — ameriški zgodovinski film KRALJEVI FLASH.
26. 5. ob 20. uri — ameriški western ENOOKI CHARLY.
28. 5. ob 20. uri in 29. 5. ob 16. uri — ameriška kriminalka VOJNA ZARADI LOLE MADONE.
29. 5. ob 20. uri — ameriški vohunski film ŽIVA TARCA.
30. 5. ob 17. uri in ob 20. uri — jugoslovanski mladinski film MILIJONI NA OTOKU.

Slovesno ob obletnicah

27. aprila — na dan Osvobodilne fronte — je bila v okviru številnih proslav ob letošnjih pomembnih jubilejih svečana seja občinske konference Zveze komunistov, posvečena 40. obletnici Komunistične partije Slovenije, štiridesetletnemu odkar tovariš Tito vodi našo partijo in njegovemu petinosemdesetletnemu življenjskemu jubileju.

Zbrane predvojnne in medvojnne komuniste ter druge goste so najprej s prisrčnimi besedami pozdravili predstavniki pionirjev iz naše občine.

V osrednjem delu svečane seje je sekretar občinske konference Jože Frank izčrpno orisal razvoj predvojnega delavskega in revolucionarnega gibanja na Slovenskem in na našem Notranjskem.

Udeleženci seje so poslali tudi toplo pozdravno brzojavko tovarišu Titu.

Za zaključek je bil še kulturni program, ki so ga izvajali člani Svobode iz Loške doline, ubran pa je bil na temo našega delavskega gibanja in revolucije.

B. Levec

Brestov obzornik, glasilo delovne skupnosti Brest Cerknica n. sol. o. Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Marjta GRBEC, Voljo HARMEL, Jožica ILERŠIČ, Jože KLANČAR, Božo LEVEC, Janez MELE, Branko MIŠIČ, Franc MULEC, Viktor OGRINC, Miha SEPEC in Vinko ŽNIDARSIČ. Foto: Jože ŠKRLJ. Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2600 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 38. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št.421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

